

Az EU propagandagépezete

Thomas Fazi

Hogyan támogatja az EU a civil szervezeteket
önmaga népszerűsítésre

2025. február

Az EU propagandagépezete:
Hogyan támogatja az EU a civil szervezeteket önmaga
népszerűsítésre

Thomas Fazi

Tartalom

Vezetői összefoglaló	7
Bevezetés	10
Az EU költségvetési hatalmának változó viszonyai.....	14
Az EU költségvetése, mint az „értékek népszerűsítésének” eszköze	18
A CERV program: értékek népszerűsítése, mint kulturális imperializmus?	20
Az értékek népszerűsítése és a pro-EU propaganda határvonalának elmosódása.....	28
A lelkes támogatók finanszírozása: az EU költségvetése, mint pro-EU mézescsupor	36
A propagandától a beavatkozásig: Lengyelország és Magyarország	43
Az EU-NGO propaganda-komplexum: a civil társadalom fegyverré alakítása.....	49
Összefoglalás	59
Végjegyzetek.....	62
A szerzőről.....	65
Az MCC Brussels-ről	66

Vezetői összefoglaló

Ez a jelentés azt vizsgálja, hogy az Európai Bizottság az „uniós értékek” előmozdításának álcája alatt egyre nagyobb mértékben használja költségvetési hatáskörét politikai programjának előmozdítására. A jelentés feltárja, hogy az EU hogyan használja az olyan programokat, mint a Polgárok, Esélyegyenlőség, Jogok és Értékek (CERV) civil szervezetek és agytrösztök finanszírozására, amelyek közül sok kifejezetten a Bizottság mélyebb európai integrációról alkotott elképzeléséhez igazodik. Ez a stratégia távol áll a valódi polgári szerepvállalás előmozdításától, és szisztematikusan törekszik arra, hogy megszilárdítsa a pro-EU narratívákat, miközben marginalizálja az ellenvéleményeket. A legfontosabb megállapítások a következők:

- **Közvetett propaganda**

Az Európai Bizottság jelentős összegeket juttat civil szervezeteknek és agytrösztöknek azért, hogy támogassák irányelveit és céljait. Ezek a - gyakran uniós finanszírozástól pénzügyileg függő szervezetek - közvetítő szerepet töltenek be a Bizottság programjának népszerűsítésében, elmosva a határt a független civil társadalom és az intézményi propaganda között – a módszert „közvetett propaganda” néven lehet jellemezni.

- **Kulturális imperializmus**

A liberális-progresszív normák előmozdítása az EU részéről, amelyek gyakran ellentétesek az egyes tagállamok kulturális és történelmi kontextusával, fokozza a feszültségeket és elmélyíti az uniós irányelvekkel szembeni ellenállást egyes régiókban, különösen Közép- és Kelet-Európában.

- **Aláásott demokrácia**

Az EU finanszírozási gyakorlatai eltorzították a nyilvános vitákat, elhallgattatták az alternatív nézőpontokat egy olyan egyoldalú narratívát táplálva, amely a nemzeti szuverenitás és a demokratikus pluralizmus helyett a nemzetek feletti (szupranacionális) integrációt helyezi előtérbe.

- **A cenzúra népszerűsítése**

A dezinformáció elleni küzdelem álcája alatt a Bizottság egyre inkább olyan kezdeményezéseket támogat, amelyek elősegítik az eltérő vélemények cenzúrázását, korlátozzák a nyilvános diskurzus sokszínűségét és megszilárdítják az információáramlás feletti kontrollt az EU-ban.

- **Külföldi beavatkozás**

A konzervatív és euroszkeptikus kormányok által irányított tagállamokban a Bizottság helyi civil szervezeteknek nyújtott támogatása a belpolitikába való beavatkozásig terjed, aláásva vagy megkérdőjelezve a demokratikusan megválasztott kormányokat az „uniós értékek” védelmének ürügyén.

- **Átláthatóság hiánya**

Az uniós források elosztásának és felügyeletének jelentős átláthatósági hiányosságai komoly aggodalomra adnak okot a közpénzekkel való visszaéléssel kapcsolatban, és bizonyítottan

olyan projektekre

irányulnak, amelyek inkább politikai célokat szolgálnak, mint valódi polgári szükségleteket.

- **A valódi civil szervezetekre gyakorolt hatás**

A civil társadalmi szervezetek politikai fegyverré alakítása nemcsak a demokráciát fenyegeti, hanem aláássa a társadalmi kihívások kezelésében kritikus szerepet játszó valódi civil szervezetek hitelességét is. Ezek a szervezetek azt kockáztatják, hogy az EU-NGO komplexummal szembeni ellencsapások közé kerülnek, ami tovább rontja a közbizalmat.

A jelentés arra a következtetésre jut, hogy az EU a civil szervezeteket politikai érdekérvényesítés eszközeként használja, ami a demokráciaellenes kormányzás szélesebb körű tendenciáját tükrözi. Azáltal, hogy a hatalmat szupranacionális intézményeiben központosítja és háttérbe szorítja tagállamainak szuverenitását, a Bizottság hozzájárul a demokrácia drámai mértékű eróziójához egész Európában.

Bevezetés

Az Európai Unió (EU) az elmúlt években egyre inkább költségvetési hatalmát használta fel eszközként arra, hogy előmozdítsa – vagy kikényszerítse – az úgynevezett „értékeihez” való igazodást, különösen azokban a tagállamokban, amelyek kormányait ellenállónak vagy az EU irányelvével össze nem illőnek tekintik. A nyilvános vita eddig nagyrészt az EU olyan mechanizmusainak kidolgozására összpontosított, mint például a jogállamisági feltételrendszerről szóló rendelet (2020-ban bevezetve), amely az uniós források folyósítását a tagállamok „jogállamisághoz” való igazodásához köti – természetesen oly módon, ahogy azt Brüsszel értelmezi.

Ez a jelentés azonban egy még aggasztóbb és kevésbé vizsgált tendenciára hívja fel a figyelmet: az Európai Bizottság proaktív módon használja fel az EU költségvetését annak érdekében, hogy előmozdítsa a „jogok és értékek” agendáját különféle „értékalapú szakpolitikai eszközökön” keresztül. Ezek az eszközök az online és offline médiahadjáratoktól kezdve számos olyan projektig terjednek, amelyek célja az „EU értékeinek népszerűsítése” és az „Európai Unió közelebb hozása polgáraihoz”. Bár ezek a programok a jogállamiság és az alapvető jogok védelmére irányuló erőfeszítéseként vannak bemutatva, a mélyebb vizsgálat azt tárja fel, hogy a közpénzeket politikai program érvényesítésére használják fel, gyakran a tagállamok szuverenitásának és demokratikus folyamatainak a rovására.

Az egyik legjelentősebb példa a *Polgárok, Esélyegyenlőség, Jogok és Értékek* (CERV) program, amely hatalmas összegeket irányít civil társadalmi szervezetekhez, köztük NGO-khoz és agytrösztökhöz. Bár a program keretében finanszírozott projektek közül sok dicséretes és értékes ügyeket támogat, számos példa van arra is, hogy ezeket a forrásokat

nemcsak az EU által hirdetett értékek erősen politikai megközelítésének előmozdítására használják fel – ami különösen aggasztó azokban az esetekben, amikor ezek az értékek nincsenek összhangban a nemzeti kulturális érzékenységekkel –, hanem magának az EU-nak és a szupranacionális integráció elvének a támogatására is. A kedvezményezett szervezetek közül sok nyíltan elkötelezett az európai föderalizmus vagy az integráció mellett, teljes összhangban a Bizottság politikai célkitűzéseivel.

Ez a jelentés amellel érvel, hogy ezek az erőfeszítések a „közvetett propaganda” kategóriájába tartoznak, amelynek során a Bizottság NGO-kat és agytrösztöket finanszíroz azért, hogy azok az EU politikáját és célkitűzéseit támogassák – sőt, akár az ő nevében lobbizzanak –, ezáltal elmosva a határt a független civil társadalom és az intézményi érdekérvényesítés között. Ez a rejtett propaganda ahhoz a módszerhez hasonlítható, ahogyan az amerikai kormány a USAID-hez hasonló szervezeteken keresztül világszerte NGO-kat támogat geopolitikai érdekeinek előmozdítása érdekében – egy olyan gyakorlat, amely jelentős figyelmet kapott Trump külföldi segélyek befagyasztására vonatkozó intézkedései nyomán.

Ezzel a stratégiával, amely az EU-párti hangokat felerősíti és marginalizálja az ellenkező véleményeket, a pro-integrációs narratívák megszilárdítására kerül sor, miközben az eltérő nézőpontok kétségbe vonódnak vagy elnyomódnak. Ennek következményeként az EU finanszírozási mechanizmusai és maguk az NGO-k is olyan eszközökké válnak, amelyek intézményi propagandát folytatnak, céljuk a mélyebb szupranacionális integráció előmozdítása – egy olyan vízió, amely nemcsak, hogy nem élvez egyhangú támogatást Európában, hanem egyre növekvő ellenállással találkozik a polgárok körében. Ahogy a jelentés állítja, mindez alapvető fordulópontot jelent a „nem kormányzati szervezetek” jellegében és szerepében: ahelyett, hogy a civil társadalom törekvéseit közvetítenék a döntéshozók felé, ezek az állítólagos NGO-k a

döntéshozók ötleteit és nézőpontjait közvetítik a civil társadalom felé. Konkrétan ebben az esetben ez azt jelenti, hogy az Európai Bizottság elképzeléseit közvetítik, amelyekre finanszírozásuk tekintetében ezek a szervezetek erősen (ha - néhány esetben - nem teljes egészében) támaszkodnak. Gyakorlatilag az intézményi propaganda vagy az „ön-lobbizás” eszközeivé válnak.

Aggasztó módon, ezek a kezdeményezések gyakran nem csupán érdekérvényesítésre korlátozódnak, hanem bele is folynak a tagállamok belső politikájába. Amikor olyan kormányok ellen irányulnak, amelyek kritikusan viszonyulnak az EU irányelvéhez, ezek az erőfeszítések olyan mechanizmusokká válhatnak, amelyek aláássák, vagy akár meg is próbálják eltávolítani a demokratikusan megválasztott kormányokat. Ez a szuverén nemzetek belső ügyeibe történő nyílt „külföldi beavatkozás” egy formáját jelenti, gyakran helyi NGO-kon keresztül, amelyek az EU befolyásának eszközeiként működnek – ismét egy figyelemreméltó párhuzam az USAID tevékenységeivel.

Ez a jelentés arra törekszik, hogy első ízben nyújtson átfogó képet arról, amit EU-NGO propaganda komplexumnak nevezhetünk – egy terjedelmes gépezet, amely érdemi demokratikus ellenőrzésen kívül működik, és a legtöbb európai számára nagyrészt ismeretlen. Konkrétan azt vizsgálja, hogy olyan költségvetési eszközök, mint például a CERV program, hogyan használhatók nemcsak kormányzati problémák kezelésére, hanem az EU politikai víziójának népszerűsítésére is. Az eredmények azt mutatják, hogy ezek az eszközök közvetlen kihívást jelentenek a demokráciára, torzítják a közvéleményt kulcsfontosságú politikai kérdésekben, és egysíkú narratívát alakítanak ki fontos politikai ügyekről – és magáról az EU-ról is.

Ez a jelentés konkrét példákon keresztül tárja fel, hogy az EU intézkedései nem csupán egy adott „értékrend” érvényesítéséről szólnak, hanem a szupranacionális agenda előmozdításáról is aláásva

eközben a nemzeti szuverenitást. Az értékek népszerűsítésére és a jogállamiság érvényesítésére hivatkozva ezek a költségvetési eszközök fegyverként szolgálnak az eltérő vélemények elnémítására, valamint az EU hatalmának megerősítésére, komoly aggodalmat ébresztve a demokrácia aggasztó visszaesésével kapcsolatban, amelynek nagy részét maga az EU idézte elő.

1 Az EU költségvetési hatalmának változó viszonyai

EU költségvetése több évtizedig elsősorban a Közös Agrárpolitika (KAP), a regionális fejlesztés és az infrastruktúra projektek köré összpontosult. Ezeket nagyrészt olyan eszközöknek tekintették, amelyek biztosítják a közös piaci feltételeket és elősegítik az életkörülmények konvergenciáját. Azonban az 1990-es évek közepén, amikor az Európai projekt iránti bizalom hanyatlóban volt – a dán választók 1992-ben elutasították a Maastrichti Szerződést –, az Európai Bizottság elkezdte kidolgozni a „polgári párbeszéd” elindításának ötletét az EU demokratikus legitimitásának erősítésére. Az EU ekkor kezdte szisztematikusan finanszírozni azokat a kampányokat, amelyek célja az európai polgárság és az „összetartozás” érzésének elősegítése, valamint az EU támogatásának növelése olyan programokon keresztül, mint az „Európa a rasszizmus ellen” és a „Fiatalok Európáért”.

Az 1999. júniusi európai parlamenti választások alacsony részvételére utalva az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) „megdöbbenését fejezte ki az EU közvéleményének »demokratikus csalódottsága« miatt, akik egyre inkább szkeptikusak a politikai pártok működésével és a politikusokkal kapcsolatban.”¹ Az ezt követő évben egy európai bizottsági munkadokumentumban, amelyet az Európai Bizottság elnöke, Romano Prodi és az egyik alelnöke, Neil Kinnock írt, kijelentették, hogy az NGO-k segíthetnek a politikusoknak elérni az „egyre szorosabb unió” célját azzal, hogy közvetítőként működnek és egy alulról jövő kezdeményezéssel előmozdíthatják az európai integrációt.

Azáltal, hogy a nemzeti NGO-kat együttműködésre ösztönzik közös célok elérése érdekében, az európai NGO-hálózatok fontos szerepet játszanak egy „európai közvélemény” kialakításában, amelyet általában a valódi európai politikai entitás létrehozásának előfeltételeként tekintenek. Ugyanakkor hozzájárul az európai integráció gyakorlati előmozdításához, gyakran alulról építkezve [...] Az európai NGO-k, azok hálózatai és nemzeti tagjaik kiegészítő csatornákként szolgálhatnak a Bizottság számára annak biztosítására, hogy az Európai Unióval és az EU politikáival kapcsolatos információk széles közönséghez jussanak el.²

A következő népszavazási vereségek – a 2005-ben javasolt Európai Alkotmány elutasítása a francia és holland választók, valamint a Lisszaboni Szerződés 2008-as elutasítása az írek részéről – mind ugyanazzal a válasszal szembesültek Brüsszelben: ha a polgárok elutasítják az európai projektet, az egyetlen lehetséges magyarázat az lehetett, hogy nem értik az EU integrációjának nyilvánvaló előnyeit. Ahogy Nicole Fontaine, az Európai Parlament volt elnöke fogalmazott: „Nem magyaráztuk el eléggé az európai építkezés előnyeit [...] Túl szerények voltunk.”³ Ezért több új jelentés is megjelent, amelyek annak sürgősségét emelték ki, hogy az Európai Bizottság foglalkozzon az EU „kommunikációs problémáival” – elsősorban a civil társadalommal való „kapcsolatépítés” fokozásával.

Ez a fokozatos elmozdulás az EU költségvetésének „EU-értékek” érvényesítésére történő használata felé egyre nyilvánvalóbbá vált a 2010-es években, különösen a pénzügyi válságot követően, amikor is a közbizalom csökkenése volt érezhető az Európa-projekttel kapcsolatban, és a tagállamokban megerősödtek a hagyományos intézményekkel szembenálló populista pártok. E trendek ellenállásaként a Bizottság elindította az *Európa a polgárokért* programot, amely hivatalosan azt a célt tűzte ki, hogy a polgárokat közelebb hozza az Európai Unióhoz – elsősorban civil társadalmi szervezetekkel való együttműködés révén.

A program első szakasza 2007 és 2013 között (215 millió eurós költségvetéssel), majd a második szakasz 2014 és 2020 között (229 millió eurós költségvetéssel) zajlott.

Sokan azonban keményebb és proaktívabb megközelítést követeltek a költségvetés felhasználásában az EU „értékeinek” előmozdítása – és betartatása – érdekében, sajnálkozva azon, hogy a meglévő intézkedések hatástalannak bizonyultak az olyan országokban, mint Lengyelország és Magyarország, ahol „autokratikus” kormányok kerültek hatalomra.⁴ Ez vezetett 2020-ban a jogállamisági feltételrendszer bevezetéséről szóló renDELETEhez, amely egy olyan mechanizmus, amelynek állítólagos célja, hogy megerősítse az országokban az „uniós értékek”-nek való megfelelést azáltal, hogy lehetővé teszi az Európai Bizottság számára, hogy visszatartsa az uniós forrásokat azokkal a kormányokkal szemben, amelyek megsértik a (Brüsszel által meghatározott) jogállamisági elveket.

Az új rendelet bevezetését követően az EU befagyasztotta a Magyarországnak szánt 6,3 milliárd euró összegű kohéziós alapot a mintegy 6 milliárd eurónyi Next Generation EU Covid - 19 (NGEU) helyreállítási eszközzel együtt, hivatkozva a közbeszerzési eljárásokban tapasztalt szabálytalanságokra, az ügyészségi eljárások hatékonyságának hiányára és a korrupcióra. Eközben, hasonló aggályokat felvetve, az Európai Bizottság csaknem 140 milliárd eurónyi uniós forrást fagyasztott be Lengyelországban – amelyet akkor a konzervatív Jog és Igazságosság (PiS) párt irányított.

Ugyanakkor az EU 2021–2027 közötti időszakra elfogadott új többéves pénzügyi kerete (TPK) megszilárdította az uniós költségvetés szerepét az Unió értékeinek előmozdítására szolgáló eszközként, jelentősen megnövelve a „jogok és értékek” támogatására szánt költségvetési forrásokat – elsősorban az újonnan létrehozott Polgárok, Esélyegyenlőség, Jogok és Értékek (CERV) programon keresztül.⁵ Ezt a lépést az alapító pártok és a baloldali-liberális civil szervezetek üdvözltek. Ahogyan az

egyik ilyen szervezet fogalmazott: “A közelgő többéves pénzügyi keret (TPK) talán az utolsó lehetőség az EU számára, hogy ilyen merész lépéseket tegyen értékeinek megőrzése érdekében, tekintettel a szélsőjobboldali pártok folyamatosan növekvő népszerűségére, amely a jövőben korlátozni fogja az EU mozgásterét.”⁶

2 Az EU költségvetése, mint az „értékek népszerűsítésének” eszköze

Az EU 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves költségvetése jelentős változást jelent abban, ahogyan az EU a költségvetését „értékeinek” előmozdítására használja, mivel több mint 45 milliárd eurót különítettek el a „Rendíthetatlenség és értékek” céljára, ami az 1 milliárd eurót meghaladó teljes uniós költségvetés mintegy öt százalékát teszi ki.

1. MELLÉKLET TÖBBÉVES PÉNZÜGYI KERET (EU-27)								millió Euró 2018-as árak
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Teljes 2021- 2027
Kötelezettségvállalási előirányzatok								
1 Egységes piac, innováció és digitalizáció	19 712	19 666	19 133	18 633	18 518	18 646	18 473	132 781
2 Kohézió, ellenállóképesség és értékek	49 741	51 101	52 194	53 954	35 182	36 787	58 809	377 768
2a Gazdasági, területi és területi kohézió	45 411	45 951	46 493	47 130	47 770	48 414	49 066	330 235
2b Ellenállóképesség és értékek	4 330	5 150	5 701	6 824	7 412	8 373	9 743	47 533
3 Természeti erőforrások és környezet	55 242	52 214	51 489	50 617	49 719	48 932	48 161	356 374
amelyből a piachoz kapcsolódó kiadások és közvetlen kifizetések	38 564	38 115	37 604	36 983	36 373	35 772	35 183	258 594
4 Migráció and határkezelés	2 324	2 811	3 164	3 282	3 672	3 682	3 736	22 671
5 Biztonság és védelem	1 700	1 725	1 737	1 754	1 928	2 078	2 263	13 185
6 Szomszédság és a világ	15 309	15 522	14 789	14 056	13 323	12 592	12 828	98 419
7 Európai közszolgálat	10 021	10 215	10 342	10 454	10 554	10 673	10 843	73 102
amelyekből az intézmények adminisztratív kiadásai	7 742	7 878	7 945	7 997	8 025	8 077	8 188	55 852
TELJES KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSI ELŐIRÁNYZATOK	154 049	153 254	152 848	152 750	152 896	153 390	155 113	1 074 300
TELJES KIFIZETÉSI ELŐIRÁNYZATOK	156 557	154 822	149 936	149 936	149 936	149 936	149 916	1 061 058

*Forrás: Az Európai Unió Hivatalos Lapja
„A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021-
2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről*

Ezen alapok nagy részét a gazdaságélénkítési és gazdasági stabilitási programok („Ellenállóképesség”) pénzügyi támogatására különítették el. Ugyanakkor 1,8 milliárd eurót kifejezetten a „Jogok és értékek” előmozdítására különítették el - nevezetesen a Jogérvényesülés, Jogok és Értékek Alap (JJÉA) révén, amely magában foglalja az igazságügyi programot (amely alapvetően az igazságügyi együttműködés és képzés támogatására összpontosít) és a 2021-ben bevezetett új, kifejezetten az uniós értékek előmozdítására szánt CERV-programot. A JJÉA oroszlánrészét - 1,5 milliárd eurót - ez utóbbira fordítják.⁷ Ez az értékek előmozdítására szánt uniós finanszírozás eddigi legnagyobb összege; a CERV-programra 236 millió eurót különítették el csak 2025-re vonatkozóan.⁸

3 A CERV program: értékek népszerűsítése, mint kulturális imperializmus?

A CERV program kiemelkedő példaként szolgál az EU „értékalapú” költségvetési stratégiájára. Kimondott célja, hogy „támogassa és fejlessze a jogállamiságra épülő, nyílt, jogokon alapuló, demokratikus, egyenlő és inkluzív társadalmakat”.⁹ A program négy fő területre oszlik:

- 1 Egyenlőség, jogok és nemek közötti egyenlőség - a jogok, a megkülönböztetésmentesség, az egyenlőség (beleértve a nemek közötti egyenlőséget is) előmozdítása, valamint a nemek közötti egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség általános érvényesítésének előmozdítása.
- 2 Polgári elkötelezettség és részvétel - a polgárok elkötelezettségének és részvételének előmozdítása az Unió demokratikus életében, a különböző tagállamok polgárai közötti csereprogramok, valamint a közös európai történelem tudatosítása.
- 3 Daphne - az erőszak elleni küzdelem, beleértve a nemi alapú és a gyermekek elleni erőszakot is.
- 5 EU értékek – az EU értékeinek védelme és előmozdítása az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkével összhangban: „az emberi méltóság, szabadság, demokrácia, egyenlőség, jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartása, beleértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait”.

Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program

Az intézkedések végrehajtását közvetlenül az Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság (DG JUST) irányítja. Az intézkedések végrehajtása, amelyek célja a fogyatékkal élő személyek jogainak előmozdítása és védelme, a Foglalkoztatás, Szociális Ügyek és Társadalmi Befogadás Főigazgatóság (DG EMPL) feladata. A Bizottság a Polgárok elkötelezettség és részvétel, valamint az Unió értékek-ág intézkedéseinek végrehajtására hatásköröket ruház át az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökségre (EACEA).

Forrás: Európai Bizottság

‘Polgárok, Egyenlőség, Jogok és Értékek Program’ – Teljesítmény’¹⁰

Ami itt különösen aggaszt bennünket, az a program „Unió értékek” ága, amely a költségvetés közel 50 százalékát teszi ki. Ezt a területet a helyi, regionális és transznacionális szinten tevékenykedő civil szervezetek, agytrösztök és egyéb szervezetek pénzügyi támogatásával valósítják meg az uniós értékek előmozdítását célzó kezdeményezések és projektek számára. A CERV végrehajtása nagyrészt az Európai Bizottság közvetlen irányítása alatt történik, ami azt jelenti, hogy a pénzeszközöket közvetlenül a civil társadalmi szervezetekhez és a nem kormányzati szervezetekhez irányítják, a nemzeti kormányzati hatóságok bevonása nélkül. Ezt a megközelítést azzal indokolták, hogy „hozzájárulhat az uniós intézmények, különösen a Bizottság proaktívabb szerepének kialakításához a civil társadalom megerősítésében, és lehetővé teheti a hazai *ellenhatalmak* számára, hogy a demokratikus hanyatlás - vagyis az EU politikájától eltérő kormányok - elleni

védőbástyaként lépjenek fel”.¹¹

A Európai Bizottság szerint 2021 óta a CERV program¹² több mint 3000 civil szervezetet támogatott, amelyek több mint 1000 projektet valósítottak meg mind a négy ágon.¹³ A 10 legnagyobb civil szervezeti kedvezményezett ^{között} találjuk az EuroCentralAsianLesbian* Community-t (6 millió euró), az Európai Rasszizmus Elleni Hálózatot (4,9 millió euró), az Európai Női Lobbyt (4,8 millió euró), az Európai Fogyatékosügyi Fórumot (4,5 millió euró), a Nemzetközi Leszbikus, Meleg, Biszexuális, Transznemű és Interszexuális Szövetséget (ILGA-Europe, 4 millió euró) és az Oxfamot (3,4 millió euró).¹⁴

A 2025-ös munkatervében¹⁵ a Bizottság meghatározza azokat a projekteket, amelyeket az új évben a CERV programon keresztül kíván finanszírozni. Ezek között szerepelnek a következő célokat szolgáló projektek:

- az európai dimenzió további megerősítésére irányuló módok azonosítása, beleértve a „európai polgárok közös történelmük, kultúrájuk, kulturális örökségük és értékeik iránti tudatosságának növelését, ezáltal elősegítve az Unió, annak eredete, célja, sokszínűsége és eredményei iránti megértésüket”;
- az EU iránti közbizalom növelése;
- az EU értékeinek és jogainak védelme gyűlöletbűncselekmények és gyűlöletbeszéd elleni küzdelemmel;
- az egyenlőség előmozdítása és a nemek, faji vagy etnikai származás, vallás vagy meggyőződés, fogyatékoság, életkor vagy szexuális irányultság alapján történő egyenlőtlenségek és diszkriminációk megelőzése és azok elleni küzdelem;
- a rasszizmus, xenofóbia, romagyűlölet, LMBTIQ-ellenesség, antiszemitizmus, iszlamofóbia, feketék és ázsiaiakkal szembeni rasszizmus és mindenféle diszkrimináció és intolerancia, beleértve az interszekcionális diszkriminációt, elleni küzdelem;
- a rasszizmus és különböző formái megértésének javítása, beleértve a strukturális rasszizmust, valamint az EU politikájáról és jogszabályairól szerzett tudás növelése;

- a kolonializmus, rabszolgaság és a rabszolgakereskedelem története és öröksége, valamint a rasszizmus általános történelmi gyökerei körüli tudás növelése;
- erősebb tudatosság előmozdítása a migráció, a migránsok és leszármazottaik hozzájárulásáról Európa kulturális gazdagságához, sokszínűségéhez és közös történelméhez;
- a sokszínűség kezelésének és az inklúzió előmozdítása a munkahelyeken, mind a közszolgáltatások, mind a magánszektor területén;
- és a dezinformáció, az információ manipulálása és a demokratikus vitába való beavatkozás elleni küzdelem.

Nos, ezek a célok viszonylag ártalmatlannak tűnhetnek. Az egyenlőség előmozdítása, a rasszizmus elleni küzdelem és az erőszak, valamint a diszkrimináció elleni harc dicséretes célkitűzések, amelyekkel a legtöbb ember egyetértene. A probléma az, hogy ezek az irányelvek hajlamosak összemosni a határt az egyének védelme és a kulturális hiedelmek és normák előmozdítása – sőt, azok érvényesítése – között, amelyek gyakran kihívást jelentenek vagy ellentmondanak a meglévő társadalmi értékeknek.

Például, az emberek tiszteletének előmozdítása bőrszínüktől, vallásuktól, szexuális irányultságuktól stb. függetlenül egy dolog; a „diverzitás, egyenlőség és inklúzió” érvényesítése a specifikus nyelvhasználat, a sokszínűségi kvóták vagy a kötelező képzések bevezetésével egy másik. A transz jogokkal kapcsolatos vita jól szemlélteti ezt. Egy dolog azt mondani, hogy az egyéneknek joguk van bármilyen nemként azonosítani magukat; egy másik dolog a társadalomra – iskolákra, intézményekre, cégekre – kényszeríteni a nyelvet, a politikák és a viselkedések alkalmazását, amelyek radikálisan újragondolják az olyan

fogalmakat, mint a biológiai nem, névmások vagy nemi szerepek, például engedélyezve a biológiai férfiak számára a kizárólag nők számára fenntartott helyekhez való hozzáférést. Ugyanez érvényes a faji kérdésekkel kapcsolatban is: a faji diszkrimináció elleni küzdelem egyéni szinten egy dolog; azt népszerűsíteni, hogy a rasszizmus minden társadalmi szinten, mint rendszerszintű és mindent átható erő van jelen, és hogy bizonyos faji vagy etnikai csoportoknak történelmi felelősségük van, amit jóvá kell tenniük, egy másik.

A helyzetet tovább súlyosbítja, hogy bizonyos világnézetek erőltetése gyakran nyilvános megszégyenítésig, a kultúra eltörléséig vagy akár a cenzúráig terjed - amit ma „dezinformáció elleni küzdelemnek” neveznek. Ráadásul olyan fogalmak, amelyekkel a legtöbb ember egyetértene - például, hogy az egyéneket nem szabadna bőrszínük alapján őket diszkriminálni - gyakran fegyverként használnak fel, arra, hogy egyoldalú megközelítéseket támogassanak olyan erősen polarizáló témákban, mint a bevándorlás és a multikulturalizmus. Magától értetődik, hogy a bevándorlás (fokozottabb) korlátozása mellett lehet érvelni olyan okokból, amelyek nem faji vagy rasszista alapon állnak, hanem például a gazdasági kapacitással, a közbiztonsággal, a nemzetbiztonsággal vagy a társadalmi kohézióval kapcsolatos aggodalmakkal függenek össze. Az ilyen árnyalt álláspontok azonban gyakran elvesznek a nyilvános vitákban, amelyek hajlamosak a dolgokat túlságosan leegyszerűsített erkölcsi fogalmakkal szemléltetni - gyakran a fentiekhez hasonló, ártalmatlannak hangzó progresszív narratívákra hivatkozva.

Röviden, az egész vita az „értékekről” sokkal árnyaltabb és összetettebb, mint amilyennek elsőre tűnhet – még akkor is, ha a szóban forgó értékek azok, amelyeket a legtöbb ember ösztönösen támogatna, mint például az „emberi méltóság és emberi jogok tisztelete”, az „egyenlőség” vagy a „jogállamiság”. Még akkor is, ha az EU ezeknek az elveknek egy minimalista, szigorúan jogi értelmezésére szorítkozna, elkerülhetetlenül politikai nézeteltérésekbe ütközne azok gyakorlati alkalmazását illetően. Például hogyan kell egyensúlyt teremteni bizonyos csoportok jogai között –

például a transznemű egyének jogai és a nők jogai, vagy a menedékkérők jogai és a hétköznapi állampolgárok jogai között? Ráadásul még olyan fogalmak is, mint a jogállamiság, a különböző nemzetek jogrendszereit

Azonban az EU esetében a problémát tovább bonyolítja az a tény, hogy az Unió szupranacionális ága, a Bizottság, hajlamos ezen értékeket arra felhasználni, hogy olyan irányelveket támogasson és olyan kulturális nézeteket és normákat népszerűsítsen, amelyek gyakran eltérnek az uralkodó konszenzustól, és nem veszik kellőképpen figyelembe a tagállamok közötti és azokon belüli kulturális, vallási és történelmi sokféleséget. Ez a jelenség kulturális imperializmusnak is tekinthető, ahol bizonyos liberális-progresszív normák elsőbbséget élveznek az emberi jogok és a társadalmi berendezkedés más értelmezési módjaival szemben.

Az EU maximalista értelmezése az LMBTQ+ jogokkal kapcsolatban például ellentétben áll a konzervatívabb irányultságú tagállamok értékeivel, különösen Közép- és Kelet-Európában, ahol az EU által támogatott, a nemek közötti egyenlőséget és az LMBTQ+ befogadást előmozdító kezdeményezések ellenállást váltottak ki.

Lengyelország „LMBT-mentes zónái” (az előző konzervatív kormány idején) és Magyarország LMBTQ+ tartalmakra vonatkozó iskolai korlátozásai például válaszként születtek arra, amit ezek a kormányok az EU intézményeinek túlterjeszkedéseként értelmeztek. Az EU pedig – ahogy korábban említettük – ellenlépésként több milliárd eurónyi, e két országnak szánt uniós forrás visszatartásával reagált.

Ennek a tanulmánynak nem célja, hogy ezeket a különböző kulturális álláspontokat és a hozzájuk kapcsolódó politikai összecsapásokat erkölcsi keretben vizsgálja – a szerző személyes véleménye az érintett irányelvekről lényegtelen. Sokkal inkább az a cél, hogy politikai legitimitási szempontból elemezze ezeket a kérdéseket. Milyen alapon jogosult az EU olyan nézeteket és normákat támogatni, amelyek nem illeszkednek egyes országok kulturális érzékenységéhez, vagy ami még rosszabb, hogy megkísérelje megdönteni az ilyen érzékenységet tükröző, választók által legitimált kormányzati politikákat?

Gyakran elhangzik az érv, hogy az EU-hoz való csatlakozással ezek az országok vállalták a blokk értékeinek tiszteletben tartását. Ugyanakkor – ahogyan azt már említettük – ezek az értékek értelmezés kérdését képezik. Az EU ragaszkodása ezen értékek egyetlen értelmezéséhez aláássa azt a kulturális pluralizmust, amelynek európai integráció egyik alappilléreinek kellene lennie.

Ez a demokrácia kérdése is – amely önmaga is az EU hivatalosan meghirdetett értékei közé tartozik. Az a tény, hogy Brüsszelben megválasztatlan bürokraták megpróbálják felülről olyan kormányok politikáit, amelyeket a választóik kulturális és vallási értékeit tükröző programok alapján választottak meg, nyílt kihívást jelent a demokráciával szemben és tükrözi azt a szélesebb körű antidemokratikus és elitista törekvést is, amely az egész EU-projekt alapját képezi. Más szavakkal: az EU hajlamos szelektíven alkalmazni saját értékeit, és egyeseket – mint például a demokráciát – készséggel feláldoz mások érvényesítése érdekében.

4 Az értékek népszerűsítése és a pro-EU propaganda határvonalának elmosódása

Van azonban egy még szembetűnőbb ellentmondás az EU „értékalapú” politikájának középpontjában: az úgynevezett uniós értékek előmozdítását gyakran összemossák magának az EU-projektnek a népszerűsítésével. Ahogyan azt már korábban is említettük, a CERV program nem titkolja, hogy céljai között szerepel a „európai dimenzió megerősítése” és a „polgárok EU iránti bizalmának növelése”. A CERV ezeket a célokat úgy kívánja elérni, hogy harmadik felek projektjeit finanszírozza – például civil szervezetek, önkormányzatok, agytrösztök és tudományos intézmények kezdeményezéseit. Ezek a projektek nyíltan a pro-EU narratíva megerősítésére és az euroszkeptikus nézetek ellensúlyozására irányulnak. Ez a megközelítés akár közvetett propagandaként is értelmezhető, szemben az EU hivatalos promóciós kampányaival.

A CERV által támogatott egyes projektek alaposabb vizsgálata világosan megmutatja, mennyire elterjedt ez a gyakorlat.

Íme néhány példa:

- **RevivEU**, egy különböző európai agytrösztök által végrehajtott projekt, amelynek célja az „autokratikus elit által hirdetett új euroszkeptikus narratívák elleni küzdelem”, valamint az „EU vonzerejének újjáélesztése a V4 állampolgárok körében”.
Költségvetés: 645 000 euró (2023–2024).¹⁶
- **Value for EU Citizenship**, a portugál Vila de Rei település által megvalósított projekt, amelynek célja, hogy „közelebb hozza az Európai Uniót a saját polgáraihoz”, többek között azáltal, hogy felhívja a polgárok figyelmét arra, hogy »az Európai Unió hogyan biztosította a békét, a stabilitást és az egységet«. Költségvetés:

8500 euró (2024).¹⁷

- **Blue4EU**, a romániai Babeş-Bolyai Tudományegyetem által koordinált projekt, amelynek célja „a fiatalok kritikai gondolkodásának és ellenállóképességének erősítése a jelenlegi szélsőséges és EU-ellenes mozgalmakkal szemben”, valamint „az európai jövő melletti elköteleződés”. Költségvetés: 375 300 euró (2024-2026).¹⁸
- **Step by step towards European integration!**, a szlovákiai Zvončín önkormányzata által más kelet-európai településekkel együttműködve koordinált projekt, amelynek célja „az EU-hoz való tartozás érzésének növelése”. Költségvetés: 23 500 euró (2022-2023).¹⁹
- **EU TURN 2025**, a berlini Európai Akadémia projektje, amelynek célja az európai szerepvállalás „nemzetietlenítése”. Költségvetés: 415,000 euró (2025).²⁰
- **Hold on to Europe**, a cseh Ratíškovice önkormányzata által koordinált projekt, amelyet más franciaországi, szlovákiai és horvátországi önkormányzatokkal együttműködésben valósítottak meg, és amelynek célja „a polgárok érdeklődésének felkeltése Európa (az EU) iránt, valamint az EU-ba való további integráció szükségességének tudatosítása”. Költségvetés: 27 500 EUR (2023).²¹
- **Platform for challenging Euroscepticism**, több romániai, szerbiai, lengyelországi, csehországi és szlovákiai önkormányzat által megvalósított projekt az euroszeptizmus ellen. Költségvetés: 21 000 euró (2022).²²
- **Youth Embracing Togetherness**, a Youthability görög civil szervezet által négy másik országban működő partnerekkel

együttműködve koordinált projekt, amelynek célja többek között az „euroszepticismus kihívása”. Költségvetés: 50 700 euró (2024-2025).²³

- **New Story for Europe**, egy szlovák és cseh szervezetek és önkormányzatok által megvalósított projekt, amelynek célja, hogy „megmutassa, hogy az Európai Unió egy biztonságos társulás, ahol a demokrácia, a tolerancia, a szolidaritás és a közös európai polgárság fejlődik”. Költségvetés: 30 000 euró (2022).²⁴

A fentiekhez hasonló projektek százai léteznek. Jellemző, hogy többnek kifejezetten a „dezinformáció elleni küzdelem” a célja – egy olyan tág és gyakran kétértelmű kifejezés, amelyet a kormányok az utóbbi években egyre többször alkalmaznak az irányelvekkel vagy az eltérő nézetekkel kapcsolatos jogos kritikák - jelen esetben az EU-val szembeni kritikák - elfojtására. A tényyszerűen hamis információk és a kritikus nézőpontok összemosása egyértelműen tükröződik abban, ahogyan számos ilyen projektet megfogalmazzák. Például:

- 2024-ben különböző romániai, bulgáriai és olaszországi civil szervezet és agytröszt - köztük az amerikai székhelyű Freedom House nonprofit szervezet romániai részlege - 270 000 eurót kapott a *Whos and hows: countering disinformation that pushing citizens away from the European project* (Kik és hogyan: a polgárokat az Európa-projektől eltávolító dezinformáció elleni küzdelem) című projektre.²⁵

A projekt célja „azon témák, diskurzusok, szereplők és vektorok azonosítása, feltérképezése és leleplezése volt, amelyek olyan üzeneteket közvetítenek, amelyek célja az uniós politikákba vetett állampolgári bizalom aláásása”. A következtetés félreérthetetlen: minden olyan „üzenet”, amely csökkenti az EU-ba vetett bizalmat, definíció szerint „dezinformációnak” minősül.

- Egy másik, *European Communities Against Disinformation* (Európai közösségek a dezinformáció ellen) elnevezésű projekt 160 000 eurót kapott (2025-re) az „Európai Unióról és az EU-val kapcsolatos kérdésekről szóló információk helyes terjesztésének nyomon követésére”, abból kiindulva, hogy „az uniós állampolgárságot csak a megbízható információkhoz való hozzáférés megőrzésével lehet népszerűsíteni”.²⁶ Ismét úgy tűnik, hogy a hangsúly kevésbé a nyílt valótlanságok elleni küzdelemre, mint inkább a „megbízható” információk - feltehetően az EU-párti forrásokból vagy magából az EU-ból származó információk - „helyes” terjesztésének biztosítására helyeződik.
- Összességében a CERV program EU-szerte eddig legalább tucatnyi hasonló projektet támogatott, olyan címeikkel, mint a *European Against Fake News*²⁷, *FakeNewsBusters*²⁸ és *Democracy over Disinformation*²⁹, melyek közül sok még folyamatban van – összesen közel 1 millió euró költséggel a közpénzek terhére.

Az EU 2025-ös költségvetésének³⁰ vizsgálata további bizonyítékot szolgáltat az EU költségvetésének fegyverré alakítására, mivel számos kezdeményezés kifejezetten a közvélemény befolyásolására és a politikai diskurzus nyomon követésére irányul.

A „Kultúra, kreativitás és befogadó társadalom” klaszter elosztása olyan előirányzatokat tartalmaz, amelyek célja „a demokratikus értékek, köztük a jogállamiság és az alapvető jogok megerősítése”, „a befogadáshoz és a növekedéshez hozzájáruló társadalmi-gazdasági átalakulások előmozdítása révén, beleértve a migráció kezelését és a migránsok integrációját”.³¹ Bár ezek semleges céloknak tűnnek, mégis olyan irányelv kialakítását jelentik, amely az EU által támogatott agendához igazodik, és amely egyre inkább ellentétben áll számos európai állampolgár véleményével, akik aggályaikat fejezik ki olyan kérdésekkel kapcsolatban, mint a bevándorlás.

Még aggasztóbbak azok a konkrét kezdeményezések, amelyek a közbeszéd manipulálására és az információáramlás ellenőrzésére irányulnak. A költségvetés által előirányzott „előkészítő intézkedések” között szerepelnek a következők:

- **Megbízható közösségi médiaszféra kialakítása: a dezinformáció elleni küzdelem a közösségi médiában az európai fiatalok számára**

Ez a kezdeményezés olyan közösségi médiafelületeket kíván létrehozni, ahol a fiatalok „a közös kultúrában, a hasonló életmódban és a közös értékekben tükröződő összetartozás érzését” megoszthatják, és ezáltal felléphetnek „az európai fiatalok megosztottságát célzó, folyamatosan növekvő intenzitású dezinformáció ellen”.

Úgy tűnik, az a mögöttes feltevés, hogy a fiatalok képtelenek különbséget tenni a megbízható információ és a „dezinformáció” között, és ezért az EU-nak kell „elvezetnie” őket az „európai identitás” „valódi” érzéséhez. A projekt keretében „olyan narratívákat kell készíteni, amelyek kreatívan foglalkoznak az európai fiatalok számára bizonyítottan érdekes témákkal”, és ezeket „meggyőzővé és vonzóvá kell tenni a célcsoport számára”.

Más szóval, az EU saját „narratívákat” és „tartalmakat” kíván létrehozni, amelyeket kifejezetten úgy alakítanak ki, hogy vonzóak és érdekesek legyenek a fiatalok számára, azzal a céllal, hogy formálják az EU-val kapcsolatos nézeteiket, és meggyőzzék őket az európai integráció előnyeiről. Ez egy nyílt propaganda-kampánynak tekinthető, amelyet a fiataloknak szánnak, miközben azt legitim dezinformáció elleni kezdeményezésként tüntetik fel.

- **Polgárközpontú európai televíziós és videós hírportál**

Ez az intézkedés egy „EU által jóváhagyott” hír- és információs platform létrehozását célozza egy „nem diszkriminatív keresési

funkció” kifejlesztésével, amely „a közértéket középpontba helyező algoritmusokat” használ. A program továbbá nagyfokú „átláthatósággal” rendelkező fordítási rendszerek kifejlesztését irányozza elő a „tartalomba vetett bizalom” biztosítása érdekében. Ez is egy olyan projektnek tűnik, amelynek célja nem egyszerűen az információszolgáltatás, hanem a nyilvános narratíva alakítása.

Azáltal, hogy az EU előre meghatározza, hogy milyen típusú tartalmak tekinthetők „megbízhatónak” és „a közértékkel összhangban lévők”, gyakorlatilag az EU fogja ellenőrizni, hogy az európai polgárok milyen típusú információkkal találkozhatnak.

De valószínűleg a 2025-ös költségvetés legaggasztóbb javaslata a kísérleti projekt, amelynek címe:

• **A társadalmi kohézió előmozdítása a polarizált közbeszéd árnyékában?**

Ez a projekt célul tűzi ki a „kiemelkedő politikai kérdésekről szóló közvélemény-alakulás feltérképezését a közösségi médiában” azáltal, hogy „ellenőrzi a megválasztott képviselők által használt nyelvezetet”. Ez magában foglalja a választott képviselők közösségi média tevékenységének elemzését, valamint az általuk közzétett és kapott „hozzászólások és válaszok” vizsgálatát a főbb médiumok felületein.³²

Ez a megfigyelés elfogadhatatlan formája, amely azzal a kockázattal jár, hogy a szólásszabadságra gyakorolt visszaszorító hatást váltja ki azáltal, hogy a polgárokat választott képviselőik közösségi médiában folytatott tevékenységének megfigyelőivé teszi. A projekt alapjaiban félreérti a közösségi média szerepét mint nyilvános fórumot, ahol az emberek szabadon és gátlások nélkül vitatkozhatnak, gyakran érzelmi és ellentmondásos módon. Azzal, hogy a jogos elégedetlenség és ellenállás kifejezését a „társadalmi kohéziót” fenyegető tényezőként keretezi, az EU lényegében egy olyan eszközt hoz létre, amely a másként gondolkodók célba vételére szolgál, és amely az uniós politikákkal kapcsolatos valódi aggodalmakat „dezinformációként” bélyegzi meg. Ez a megközelítés azonban összhangban áll az EU szélesebb stratégiájával, amely költségvetését arra használja, hogy kikényszerítse az általa vallott értékek elfogadását, és népszerűsítse a szupranacionális integráció eszméjét – még a nemzeti szuverenitás és a demokratikus pluralizmus rovására is.

Amint ez a rövid és korántsem teljes körű áttekintés is mutatja, az Európai Bizottság jelentős összegeket költ az uniós tagállamok által befizetett adóeurókból nem csupán arra, hogy fenntartsa vagy támogassa az EU által hangoztatott értékek sajátos értelmezését, hanem arra is, hogy nyíltan öncélú, EU-párti propagandát folytasson. Teszi ezt oly módon, hogy olyan projekteket támogat, amelyek összhangban állnak az általa preferált európai integrációs programmal, miközben marginalizálja vagy hitelteleníti az EU politikájával és struktúráival szembeni kritikát – gyakran a „dezinformáció elleni küzdelem” ürügyén.

5 A lelkes támogatók finanszírozása: az EU költségvetése, mint pro-EU mézescsupor

A fentiek fényében nem meglepő, hogy a Bizottság által legbőkezűbben finanszírozott szervezetek közül néhány nyíltan elkötelezett a mélyebb európai integráció vagy föderalizmus ügye mellett. Néhány kulcsfontosságú példa:

- **Európai Föderalisták Uniója (Union of European Federalists - UEF)**

A UEF egy pánszerepai civil szervezet, amely egy föderális európai állam létrehozását szorgalmazza. A 2022–2025-ös időszakban 1,2 millió eurós támogatásban részesült,³³ és tevékenységei nem csupán oktatási célokat szolgálnak, hanem közvetlenül a föderalizmus érdekében folytatott lobbitevékenységet is jelentenek.

- **Fiatal Európai Föderalisták (Young European Federalists - JEF)**

A UEF ifjúsági szárnyaként működő JEF a 2021–2025-ös időszakban³⁴ 1,2 millió eurót kapott, hogy mozgósítsa a fiatal európaiakat a föderalizmus támogatása érdekében. A fiatalabb generációkra összpontosítva a JEF célja, hogy formálja a jövő politikai attitűdjeit a mélyebb integráció mellett, ami világosan összhangban áll a Bizottság átfogó narratívájával.

- **Európai Mozgalom (European Movement International - EMI)**

Az EMI, amelynek kiváló elnöke a EU-párti politikus, Guy Verhofstadt, több mint 15 millió eurót kapott a

2021–2025-ös időszakban különböző nemzeti fejezetein keresztül.³⁵ Az explicit küldetése, hogy „népszerűsítse az európai integrációt” és „hozzájáruljon egy egységes, föderális Európa létrehozásához”, ez a szervezet lobbicsoporként működik, amely olyan politikákat képvisel, amelyek összhangban állnak a Bizottság mélyebb egységre és központosított kormányzásra vonatkozó víziójával.

- **Európa Barátai (Friends of Europe)**

Ez az agytröszt több mint 15 millió euró támogatást kapott 2014–2024 között. Ebbe beletartozott egy 350 000 eurós projekt is, amelynek célja, hogy növelje az EU „értékeinek és lehetőségeinek” láthatóságát helyi és nemzeti szinten.³⁶ Azáltal, hogy aktívan népszerűsíti az EU narratíváját különböző régiókban, ez a projekt jól példázza a Bizottság azon törekvését, hogy a közvéleményt az Unió irányelvei és prioritásai felé terelje.

- **Európai Ifjúsági Fórum (European Youth Forum)**

A brüsszeli székhelyű szervezet, amely magát „a világ legnagyobb regionális ifjúsági platformjaként” jellemzi, egyik fő céljaként az „európai integráció elmélyítését” határozza meg. 2014 óta közel 40 millió euró támogatásban részesült.³⁷

- **Robert Schuman Alapítvány (Robert Schuman Foundation)**

Az alapítvány, egy EU-párti francia agytröszt, amely az Európai Néppárthoz (EPP) kapcsolódik, 2014 és 2025 között³⁸ közel 10 millió euró támogatásban részesült. Ezen összeg része volt 1,2 millió euró az „euroszeptikus és nemzeti-populista mítoszok” ellensúlyozására, valamint 1,6 millió euró a „Pour l’Europe” („Európáért”) projekt keretében végzett rutinszerű lobbitevékenységre a 2022–2025 közötti időszakban.

- **Európai Politikai Központ (European Policy Centre - EPC)**
 A belga EPC, amelynek célja „az európai integráció előmozdítása”, az elmúlt évtizedben közel 30 millió eurós támogatásban részesült.³⁹
 Elkötelezettsége közvetlenül összhangban áll a Bizottság prioritásaival, tovább szemléltetve, hogyan irányítják a közpénzeket az integrációs politikákat támogató szervezetekhez.
- **Institut für Europäische Politik (IEP)**
 A német think tank, amely szorosan kötődik a pro-EU Német Európai Mozgalomhoz, ugyanebben az időszakban körülbelül 14 millió eurós⁴⁰ támogatásban részesült. Projektjei hozzájárulnak az integrációpárti nézőpontok beágyazásához a német politikai diskurzusban.
- **Európai Külügyi Tanács (European Council on Foreign Relations - ECFR)**
 Az Európai Külügyi Tanács (ECFR) weboldala szerint a szervezetet 2007-ben hozták létre „egy integráltabb európai külpolitika előmozdítása érdekében, amely támogatja a közös európai érdekeket és értékeket.” Mindössze két év alatt, 2022 és 2023 között, 6 millió eurós támogatást kapott – többek között az EU-tagállamoktól, az Egyesült Államok kormányától, valamint olyan alapítványoktól, mint az Open Society Foundation és a Bill & Melinda Gates Foundation.
- **Közpolitikai Tanulmányi Európai Központja (Centre for European Policy Studies - CEPS)**
 A 1983-ban alapított, brüsszeli székhelyű ismert think tank következetesen az EU mélyebb integrációja mellett érvelt. Hihetetlen módon az elmúlt 10 évben 250 millió – azaz negyed milliárd – eurót kapott.⁴¹ Nem meglepő, hogy jelentései erőteljesen támogatják az EU Bizottságának politikáit. A CEPS első igazgatója, Peter Ludlow a következőképpen jellemezte: „A brüsszeli politikai folyamat része.”

A lista korántsem teljes. Számos hasonló, pro-EU csoport létezik, amelyek mindegyike valószínűleg EU-s finanszírozásban részesül. Az itt felsoroltak csupán a legnagyobbak és legismertebbek. Ezen szervezeteknek (és sok más hasonlóknak) nyújtott jelentős pénzügyi támogatás – nemcsak a CERV, hanem más programok, például a Horizon Europe keretében is – azt hangsúlyozza, hogy az EU Bizottsága, a „EU értékek” népszerűsítése álcájában, valójában az EU költségvetését saját politikai céljainak és célkitűzéseinek előmozdítására használja, ezzel igazolva saját létezését is a folyamat során.

Pontosabban, azzal, hogy felerősíti a pro-EU hangokat és azokat a perspektívákat, amelyek összhangban állnak integrációs céljaival, a Bizottság gyakorlatilag titokban politikai lobbizást – vagy egyszerűbben szólva, propagandát – támogat a nemzetek feletti mélyebb integráció projektje érdekében. Ez egy olyan vízió, amely nemcsak, hogy nem rendelkezik egyetemes támogatással Európában, hanem egyre inkább ellenállást vált ki az EU állampolgárai körében.

Ez tükrözi a Bizottság szélesebb körű rendszerét, amely a közpénzeket arra használja fel, hogy megerősítse a pro-EU érzelmeket és népszerűsítse a liberális-progresszív narratívákat, miközben elnyomja vagy nyíltan diszkreditálja az alternatív nézőpontokat. Valójában egyértelmű, hogy az EU-kritikus vagy konzervatív szervezetek erőteljesen alulreprezentáltak az EU által finanszírozott projektek között – annak ellenére, hogy az EU lakosságának jelentős részét képviselik. Ezzel szemben ‘nehéz olyan szervezeteket találni, amelyek pénzügyi támogatást kaptak az EU-tól, és amelyek tevékenységében ne szerepelne a növekvő európai együttműködés támogatása’, ahogyan két kutató fogalmazott⁴² – ahogyan az is nehéz, hogy olyan erősen pro-integrációs lobbicsoportokat találjunk, amelyek ne kaptak volna pénzt az EU-tól.

Hangsúlyozni kell, hogy amit eddig bemutatunk, csupán a jéghegy csúcsa a Bizottság hatalmas propagandagépezetéből. Szinte lehetetlen összeállítani egy átfogó listát az összes kampányról, projektről és

szervezetről, amelyeket a Bizottság kizárólag az EU projektjének népszerűsítése céljából finanszíroz, tekintettel az adatokhoz való könnyű hozzáférés hiányára, a finanszírozás mértékére és arra, hogy mindez több (és néha átfedő) költségvetési cím alatt és programokban történik. A CERV-en kívül ott van az Erasmus+ (amely számos EU-párti programot tartalmaz, célzottan tanárok és diákok számára), a Horizon Europe, a hivatalos kommunikációs és tájékoztatási tevékenységek (amelyek általában a 'Európai Közszolgálat' cím alá tartoznak), valamint a speciális politikai területekre vonatkozó alprogramok (például 'Természeti Erőforrások és Környezet' vagy 'Egységes Piac, Innováció és Digitális').

Ugyanezen okból szinte lehetetlen meghatározni az EU propaganda költségvetésének pontos összegét, különösen figyelembe véve, hogy gyakran nincs mód arra, hogy pontosan megismerjük, hogyan kerül elköltésre a pénz nagy része (erről bővebben lásd a lentebb található átláthatóság hiányáról szóló részt). Azonban, ha figyelembe vesszük a hivatalos önpromóciós kommunikációs kampányokat, valamint a 'titkos' propagandafeladatokat (amikor harmadik feleket finanszíroznak, hogy az EU-t a Bizottság nevében népszerűsítsék), akkor az összköltségek valószínűleg évente több százmillió euróra rúgnak.⁴³ Az EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszere szerint a Bizottság az elmúlt évtizedben több mint 1,8 milliárd eurót költött 'Kommunikációs és Publikációs' célokra. Itt a hivatalos és a titkos propaganda közötti határvonal nem mindig könnyen meghatározható. Az érintett pénzek nagy része például marketing- és PR ügynökségeknek, mint az ICF Next (92 millió euró), GOPA Com. (85 millió euró), Kantar (80 millió euró), Scholz & Friends (79 millió euró) és Havas (76 millió euró) lett kiosztva.

Úgy tűnik, hogy ezeknek az alapoknak legalább egy része titkos propaganda műveletekre lett felhasználva. Például az olasz *Il Fatto Quotidiano* napilap felfedte, hogy a Havas nevű magánreklámügynökségnek 130 millió eurót osztottak ki, amelyet aztán különböző európai hírportáloknak továbbosztottak a 2024-es európai választások előtt – valószínűleg a mainstream, pro-EU pártok és narratívák támogatására.⁴⁴

Egyes esetekben a hírportálok közvetlenül az Európai Bizottságtól kaptak pénzt az EU választásokkal kapcsolatos tudósítások közzétételére⁴⁵ – ami egyfajta burkolt hirdetés.

Mi a helyzet azokkal a híroldalakkal, amelyek rendszeres finanszírozást kapnak a Bizottságtól? Például az elmúlt évtizedben az Európai Bizottság közel negyed milliárd eurót biztosított a pán-európai hírcsatornának, az Euronews-nak – évente átlagosan 25 millió eurót.⁴⁶ Bár a csatorna magát „könyörtelenül pártatlannak és függetlennek” nevezi, nem lehet nem megkérdőjelezni, hogy ez a finanszírozás milyen mértékben befolyásolta szerkesztői állásfoglalását, amely gyakran szoros összhangban áll a Brüsszelből érkező domináns narratívákkal. Ugyanez a kérdés számos más, a Bizottság által finanszírozott hírügynökségre is vonatkozik, mint például a Thomson Reuters, a *The Guardian* és sok más. Azonban ezen kérdések megválaszolása meghaladja e tanulmány kereteit.

Ez a tanulmány kizárólag azokat a tevékenységeket vizsgálja, amelyek jogosan tekinthetők "közvetett propagandának" – olyan gyakorlatnak, amely kétségtelenül a közpénzekkel való súlyos visszaélést jelenti. Ezenkívül alapvetően antidemokratikus is. Ahogy két kutató fogalmazott:

Ez lényegében a demokrácia korlátozása – egy hatalmas és összehangolt kampány az EU jövőjéről szóló valódi vita elfojtása. A Bizottság csak az érvek egyik oldalának a megvitatásában érdekelt – csak olyan mértékben hajlandó elfogadni „eszmecserét”, amennyire az kizárólag az uniós integráció széleskörű támogatásának elfogadásának paramétereit között zajlik.⁴⁷

Fontos megjegyezni, hogy a mélyebb integráció előmozdítására irányuló átfogó és folyamatos célkitűzésén túl az Európai Bizottság a civil szervezeteket is felhasználja arra, hogy a nevében lobbizzanak bizonyos szakpolitikai kérdésekben. A közelmúltban például kiderült, hogy a Bizottság által aláírt támogatási megállapodások némelyike arra kötelezte az NGO-kat, hogy lobbizzanak az Európai Parlament tagjainál, amely

testületnek a Bizottság felügyeletét kellene ellátnia, hogy rávegyék őket arra, hogy szigorúbb „zöld” politikát követeljenek magától a Bizottságtól ez az önlobbizás iskolapéldája.⁴⁸

A Bizottság által a biztonsági és védelemi think tankeknek juttatott jelentős finanszírozás egy újabb formáját jelentheti az önálló lobbizásnak. Ezen szervezetek közül sokan aktívan népszerűsítik Bizottság irányelveihez igazodó narratívákat, mint például a Oroszország-Ukrajna konfliktussal kapcsolatos keményvonalas hozzáállást – és ezekre a Bizottság és a nemzeti kormányok is támaszkodnak igazolásként. Példák erre:

- Royal United Services Institute (RUSI) and RUSI Europe:
30 millió euró 2014–2023
- Istituto Affari Internazionali (IAI): 235 millió euró 2014–2023
- EGMONT – The Royal Institute for International Relations:
22 millió euró 2016–2022
- Carnegie Endowment for International Peace: 3,5 millió euró 2018–2021
- International Crisis Group: 7,5 millió euró 2016–2023⁴⁹

6 A propagandától a beavatkozásig: Lengyelország és Magyarország

Brüsszel „összehangolt erőfeszítése”, hogy a közvéleményt (nagyraoszt burkolt) propagandán keresztül befolyásolja, jelentős kihívást jelent a demokrácia számára, és aláássa a demokráciára támaszkodó pluralista vitát, még akkor is, ha az EU-párti erők által kormányzott országok polgárait célozza. Azonban ez az „erőfeszítés” még nagyobb kihívást jelent a demokratikus elvek számára, ha az euroszeptikus erők által kormányzott országokban történik. Ezekben az esetekben nem más, mint kísérlet a választott kormány választási vagy egyéb eszközökkel történő aláadására, vagy akár eltávolítására - egyértelmű példája az érintett tagállamok belügyeibe való külföldi beavatkozásnak, amelynek végső célja a rendszerváltás elérése.

Mégis, ahogyan azt el lehet képzelni, éppen ezek az országok azok, amelyek leginkább a célpontjai az EU által közvetített propagandának. Lengyelország (az előző konzervatív kormány alatt) és Magyarország a két legnyilvánvalóbb példa. Az elmúlt években az EU óriási összegeket juttatott civil és egyéb szervezeteknek ezekben az országokban - 38 millió eurót, illetve 41 millió eurót csak a CERV programon keresztül - több száz projektre. Ezek célja nem csupán a helyi kulturális érzékenységgel potenciálisan össze nem illő ideológiák - például az LMBTQ+ jogok tág értelmezése, hanem - előreláthatóan - magának az EU-nak a népszerűsítése is. Ami még ellentmondásosabb, hogy ezek közül több projekt nyíltan a kormányt célozta meg.

Így a szokásos projektek mellett, amelyek célja „az európai integráció megerősítésének fontosságára való figyelemfelkeltés”,⁵⁰ „az európai identitás erősítése a polgárok, különösen a fiatalok körében”⁵¹ és „az uniós értékek népszerűsítése”,⁵² találunk olyan projekteket, amelyek kifejezetten az „euroszepticismus elleni kihívást”,⁵³ az „emberi jogok terén az egész

közép- és kelet-európai régióban, különösen Magyarországon, tapasztalható romló folyamatok”⁵⁴ elleni fellépést, „a »demokratikus biztonság« biztosítása a demokratikus visszaesés elleni küzdelem eszközeként,⁵⁵ és „az európai demokráciát fenyegető külső és belső veszélyekre összpontosító speciális kutatások végzése”⁵⁶ - egyértelmű utalások a (nemrég még) lengyelországi és magyarországi konzervatív és euroszkeptikus kormányokra.

Az ezekben a projekteken részt vevő civil szervezetek némelyike valóban vezető szerepet játszott a civil társadalom mozgósításában az adott kormány ellen. Ezzel természetesen nincs semmi baj. A kormány bírálatának joga a demokrácia egyik alappillére, amelyet védeni és ösztönözni kell. Amikor azonban egy „civil társadalmi szervezet” olyan külföldi intézménytől fogad el finanszírozást, amelynek célja kifejezetten a kormány politikájának befolyásolása – sőt akár a kormány aláásása vagy eltávolítása a hatalomból saját politikai érdekei miatt -, akkor a határ a legitim demokratikus érdekérvényesítés és a kívülről jövő aláásás között riasztóan elmosódik. Ami eszközként a társadalmon belüli jogos sérelmek organikus és spontán kifejezésére szolgálna - egy alapvető demokratikus jog - az egy olyan külső befolyásolás eszközévé válik, amely a demokratikusan megválasztott kormány destabilizálására irányul. Ezzel szemben ez egy mélyen antidemokratikus gyakorlatot jelent.

A nyugati országok, elsősorban az Egyesült Államok, hosszú és jól dokumentált történettel rendelkeznek arról, hogy a helyi 'NGO-kat' trójai falóként használják harmadik országok belpolitikájába való beavatkozásra, és olyan irányelvek népszerűsítésére, amelyek összhangban állnak az euro-atlanti gazdasági és geopolitikai érdekekkel – beleértve, ha szükséges, a politikai destabilizáció és a zavargások szítását a rendszerváltás elősegítése érdekében. A nyugati finanszírozású NGO-k, például az Egyesült Államokban működő szervezetek mint a USAID és a National Endowment for Democracy (NED), kulcsszerepet játszottak több 'színes forradalom' előmozdításában a 2000-es évek elején – főként olyan erőszakmentes tüntetések, amelyek gyorsan pro-nyugati kormányváltásokat eredményeztek – különösen a posztszovjet államokban, mint Grúzia (2003), Ukrajna (2004–5) és Kirgizisztán (2005). Ezek a szervezetek jelentős szerepet játszottak az ukrajnai Euromajdan tüntetések előkészítésében is, amelyek 2014-ben fegyveres lázadásba torkolltak, és a kormány elűzéséhez vezettek – de facto puccsot eredményezve.

Azt, hogy sok, állítólag független, NGO valójában teljes mértékben függ a külföldi finanszírozástól, szembeűnően nyilvánvalóvá vált, amikor Trump nemrégiben 90 napos fagyasztást rendelt el az összes amerikai külföldi segélyre, amelynek nagy része az USAID-en keresztül áramlik. Szinte azonnal számos NGO és média szervezet a Balkántól Latin-Amerikáig bejelentette, hogy leállítja tevékenységét. Ez a leleplezés feltárta azt a tényt, hogy e szervezetek közül sokan az amerikai külpolitika kiterjesztéseként működnek.

Ezért nem meglepő, hogy a külföldről finanszírozott nem kormányzati szervezetek a politikai viták középpontjába kerültek ezen irányelvek által érintett országokban. Tavaly például Grúzia széles körű vitát váltott ki azzal, hogy elfogadta a vitatott „külföldi ügynök” törvényt, hivatalos nevén a Külföldi Befolyás Átláthatóságáról szóló törvényt.

Ez a jogszabály előírja, hogy minden olyan nem kormányzati szervezetnek, amely finanszírozásának legalább 20 százalékát külföldi forrásból kapja, „külföldi hatalom érdekeit szolgáló” szervezetként kell bejegyeztetnie magát. A törvény védelmében a grúz kormánypárt egyik prominens politikusa a civil szervezeteket „külföldi hatalmak által ápolt álelitnek” nevezte,⁵⁷ tükrözve azt a növekvő tudatosságot ahogy a nyugati országok régóta fegyverként használják a nem kormányzati szervezeteket, hogy beavatkozzanak harmadik országok belügyeibe.

Nemrégiben Robert Fico szlovák elnök elítélte, hogy az USAID, a NED és a Soros által támogatott nem kormányzati szervezetek milliókat áramoltattak az országba, hogy tüntetéseket szítsanak, destabilizálják a kormányt és nyugatbarát rendszerváltást kényszerítsenek civil szervezetekre. Ezen civil szervezetek közül sokan az Európai Bizottságtól is kaptak támogatást.

Ami azonban az EU-t illeti, Lengyelország és Magyarország (és kisebb mértékben Szlovákia) példája azt mutatja, hogy ez a gyakorlat nem korlátozódik a harmadik országokra, hanem a tagállamokra is kiterjed. Valójában miben különbözik az EU beavatkozása ezeknek az országoknak a belpolitikájába a helyi kormányellenes nem kormányzati és civil társadalmi szervezetek támogatásán keresztül például attól ahogy az USAID nem kormányzati szervezeteket finanszíroz az USA érdekeivel szemben ellenségesnek tartott kormányok destabilizálására?

Például a magyarországi Ökotárs Alapítvány, amely a az Európai Bizottságtól 2022-ben⁵⁸ nagyszámú, 3,3 millió eurós, támogatást kapott - több, régóta húzódozó vitába keveredett az Orbán-kormányval. Ez utóbbi azzal vádolja az alapítványt, hogy 1994 óta egy külföldről finanszírozott „politikai nyomásgyakorló hálózat” „helyi elosztó központja” - nemcsak az Európai Bizottságtól, hanem amerikai finanszírozóktól is pénzt fogad el, mint a Ford, a Rockefeller és a Nyílt Társadalom Alapítványok, valamint az amerikai nagykövetség, és aztán szétosztja több száz magyar

szervezet között, hogy egy külföldről irányított programot kövessen.⁵⁹ Az Ökotárs Alapítvány a maga részéről azzal vádolja az Orbán-kormányt, hogy „határtalan hatalom elérése érdekében” szét akarja zilálni a civil társadalmat.⁶⁰

2023 végén a magyar kormány olyan törvényt fogadott el egy új hatóságot létrehozásáról, amely hatáskörrel rendelkezik a nem kormányzati szervezetek vagy más szervezetek által külföldi érdekeltség nevében vagy által finanszírozott politikai tevékenységek kivizsgálására. A kormány szerint ezzel a választók akaratát kívánják megvédeni az indokolatlan külföldi beavatkozástól. A Bizottság válaszul kötelezettségszegési eljárást indított Magyarország ellen.

Érvelésünk szempontjából lényegtelen, hogy valaki inkább a magyar kormánnyal vagy az Ökotárshoz hasonló helyi civil szervezetekkel rokonszenvezik. Ami számít az az, hogy a két fél között egyértelmű politikai vita állt fenn. Azzal, hogy a Bizottság anyagilag támogatta az alapítványt, miközben egyidejűleg nyilvánosan bírálta az Orbán-kormányt, *ipso facto* beavatkozott Magyarország belpolitikájába - azzal a tágabb, hosszútávú céllal, hogy elősegítse a rendszerváltást az országban.

A konzervatív Jog és Igazságosság (PiS) párt 2023-as lengyelországi választásokon elszenvedett veresége után, amely a Donald Tusk vezette baloldali-liberális, EU-párti koalíció létrejöttéhez vezetett, Wojciech Przybylski, a Res Publica Alapítvány - egy olyan nem kormányzati szervezet, amely az előző években jelentős uniós támogatásokat kapott a lengyelországi „demokratikus visszaesés” ellen⁶¹ - *Visegrad Insight* című lapjának főszerkesztője cikket írt, amelyben „a lengyel illiberális kísérlet végét” és az „uniós nyomás”, valamint az olyan „civil társadalmi szervezetek”, mint maga a Res Publica kulcsszerepét ünnepelte.⁶² Ez a lengyel demokratikus folyamatba való külföldi beavatkozás kifejezett beismerése - sőt, ünneplése.

Lengyelország jó példa arra is, hogy az Európai Bizottságnak az értékekhez és a jogállamisághoz való ragaszkodása mindenekelőtt kényelmes ürügy arra, hogy célba vegye azokat a másként gondolkodó kormányokat, amelyek ellenállnak az EU bővülő nemzetek feletti hatalmához és szélesebb politikai agendájához való igazodásnak - beleértve a jogállamiságtól nagyrészt független ügyeket, például a gazdaság- és külpolitikát. Ez az oka annak, hogy az EU szívesen figyelmen kívül hagyja a jogállamiság megsértését, ha Brüsszel-barát kormányokról van szó, mindaddig, amíg azok az igazán fontos kérdésekben megfelelnek az uniós politikának.

A hatalomra kerülését követő egy éven belül Donald Tusk vezetésével a pro-EU lengyel koalíció páratlan támadást indított a jogállamiság ellen – megszerezve az irányítást a közmédia és az igazságszolgáltatás felett, félresöpörve az alkotmányos normákat és aláásva az intézményi függetlenséget.⁶³ Mindezt azonban Brüsszelben csendben fogadták, sőt, még éljenezték is. Valójában az Európai Bizottság reakciója az volt, hogy feloldotta a 137 milliárd eurónyi befagyasztott pénzeszközök zárolását, ami rávilágít az egész jogállamisággal kapcsolatos vita képmutatására.

7 Az EU-NGO propaganda-komplexum: a civil társadalom fegyverré alakítása

Nincs egyértelmű definíciója a civil társadalomnak, a civil társadalmi vagy a nem kormányzati szervezeteknek - és ez része a problémának. A civil társadalmat azonban általában úgy írják le, mint az önkéntes társulások, csoportok és intézmények kollektív terét, amelyek a kormánytól és a magánszektortól függetlenül működnek, és közös érdekek, értékek és ügyek képviselésében lépnek fel. A szereplők széles spektrumát foglalja magában, mint például a nem kormányzati szervezeteket, az agytrösztöket, a közösségi csoportokat és az aktivista mozgalmakat. A civil társadalom, röviden szólva, hídként szolgál az egyének és az állam között, lehetővé téve számukra a szerveződést, a véleménynyilvánítást és a kormányok felelősségre vonását. Ez kétségtelenül a demokrácia kulcsfontosságú eleme.

A civil társadalmi szervezetek, mint például az NGO-k, a civil társadalom formális intézményi komponensei. Ezek olyan strukturált, regisztrált entitások, amelyek számos témához kapcsolódó tevékenységeket végeznek, mint például emberi jogok, szociális szolgáltatások, környezetvédelem, humanitárius segítségnyújtás és politikai érdekérvényesítés. Kétségtelen, hogy sok NGO – Európában és világszerte – illeszkedik a leírásba, és kulcsszerepet játszanak a legsebezhetőbbek jogainak védelmében, a diszkrimináció elleni küzdelemben, a környezet védelmében, az interkulturális párbeszéd, a polgári részvétel és a közéleti részvétel előmozdításában, valamint abban, hogy elszámoltassák a kormányokat és a választott képviselőket a polgárokkal szemben.

Ezek az NGO-k alapvető szerepet játszanak a közélet demokratikus minőségének javításában azáltal, hogy felügyeletet gyakorolnak a politikai hatalom felett, és közvetítő szerepet vállalnak a társadalom (egy része) törekvéseinek megfogalmazásában és a döntéshozók felé történő közvetítésében.

Amint azonban ez a jelentés bemutatta, számos úgynevezett nem kormányzati szervezet alapvetően ellentétes célt szolgál: ahelyett, hogy a civil társadalom törekvéseit közvetítenék a politikai döntéshozók felé, inkább a politikai döntéshozók - jelen esetben konkrétan az Európai Bizottság - elképzeléseit és szempontjait közvetítik a civil társadalom felé, amelytől finanszírozásuk tekintetében nagymértékben (ha nem is teljes mértékben) függenek. Gyakorlatilag átalakulnak, az intézményi propaganda vagy az „önlobbizás” eszközeivé válnak.

Ez a „nem kormányzati szervezetek” állítólagos jellegének és szerepének alapvető megfordítását jelenti. Bár ezek a „civil társadalmi szervezetek” hajlamosak magukat „függetlennek” beállítani, mégsem nevezhetők jogosan annak - vagy akár a „civil társadalom” képviselőinek -, mivel munkájuk nagy része a finanszírozóik, nevezetesen az Európai Bizottság programjának előmozdítását jelenti, és pénzügyi túlélésük is tőle függ.

A Bizottság a 2000-es *Fehér Könyvének* közzététele óta a „civil társadalommal” való együttműködéssel igyekszik növelni demokratikus legitimitását, szándékosan egyenlőségjelet téve a „civil társadalmi szervezetek” és a „nép akarata” közé. Ezekről a szervezetekről azonban nem mondható el, hogy reálisan képviselik a közvélemény véleményét, és gyakran olyan irányelveket támogatnak - például az EU mélyebb integrációját -, amelyek ellentétesek a lakosság jelentős részének érzéseivel. Ahogyan egy kutató érvelt, „inkább bizonyos érdekeket képviselnek, mint a polgárokat, akikhez tartoznak”.⁶⁴

Már 1997-ben egyesek azt állították, hogy a Bizottság „párbeszéde” az EU által finanszírozott civil társadalmi csoportokkal „új politikai osztályt hoz létre és az uniós és nemzeti szereplőket egy olyan politikai folyamatban egyesíti, amely egyre távolabb kerül az átlagpolgároktól”.⁶⁵ Ráadásul az európai intézmények inkább olyan, általában brüsszeli székhelyű ernetőcsoportokkal tárgyalnak, amelyek még távolabb vannak az átlagpolgároktól. Ez utóbbiakkal nem közvetlenül konzultálnak, hanem „a Bizottság által kézzel kiválasztott és finanszírozott nem kormányzati szervezeteken, agytrösztökön és jótékonyági szervezeteken keresztül szólaltatják meg.”⁶⁶

Más szóval, a Bizottság az NGO-kat használta fel arra, hogy a közvélemény támogatásának fiktív reprezentációját megteremtse a valódi polgárokat helyettesítve, akik „bűnösök” abban, hogy nem támogatták kellőképpen a politikáját és céljait. Ebben a kitalált narratívában a civil társadalmi csoportok részvételét úgy állítják be, mint ami elősegíti a részvételi demokráciát. Valójában az EU által finanszírozott, különleges érdekcsoportokat - amelyek minden szempontból szerves részét képezik az EU intézményi gépezetének - felhatalmazta arra, hogy még több hatalmat ruházzanak át a meg nem választott Európai Bizottságra, tovább marginalizálva az átlagpolgárokat. Ez távolról sem növelte az EU demokratikus legitimitását, hanem inkább súlyosbította annak alapvetően elitista és technokrata jellegét.

Valójában ez egy hatalmas méretű EU-NGO propagandakomplexum kialakulásához vezetett, amely a demokratikus felügyelet minden érdemi formáján kívül működik. Mint említettük, ennek a komplexumnak a pontos mérete nem világos, mivel gyakorlatilag lehetetlen nyomon követni az EU által finanszírozott összes propagandaorientált projektet, vagy a rájuk fordított pénzüsszegeket. Egy európai parlamenti jelentés szerint az EU civil szervezeteknek nyújtott pénzügyi kötelezettségvállalásai – az oktatás és kutatás területén működő uniós programok kivételével – 2022-ben

legalább 2,6 milliárd eurót tettek ki, közvetlen irányítás mellett, az összes uniós program és alap keretében. Azonban a civil szervezeteknek nyújtott támogatások teljes összege valószínűleg ennél magasabb (megközelítőleg 3,7 milliárd euró 2022-ben) a civil szervezet definíciójának hiányában és mert az EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszere (FTS)⁶⁷ nem tesz világos különbséget a civil szervezetek és más nonprofit szervezetek között.

Természetesen nem minden uniós finanszírozású projekt tartozik a propaganda fogalmába, de sokan közülük igen. Amint ez a jelentés bemutatja, hatalmas pénzüsségeket irányítanak olyan projektekbe, amelyek célja nem csupán egy bizonyos „értékrend” népszerűsítése, hanem magának az EU-nak és a nemzetek feletti integráció elvének a népszerűsítése. Ez magában foglalja a nagyobb európai integráció vagy föderalizmus ügye mellett nyíltan elkötelezett szervezetek támogatását, több tízmillió euró értékben.

Bár a Bizottság és maguk a nem kormányzati szervezetek is gyakran a demokrácia retorikájába foglalják ezeket a tevékenységeket, ebben a rejtett (ön)lobbizzási apparátusban távolról sincs semmi demokratikus. Valójában a propaganda kiszervezése, vagy egy megbízott útján történő közvetítése a demokrácia aljas befolyásolását jelenti, mivel mesterségesen torzítja a nyilvános vitát. Ez nem csak a „több Európát” nyíltan szorgalmazó szervezetek finanszírozásával történik, hanem túlnyomórészt, ha nem kizárólagosan, a Bizottság politikai prioritásaihoz és ideológiai beállítottságához igazodó szervezetek finanszírozásával is, gyakran azért, hogy a Bizottság nevében lobbizzanak, a lakosság nagy tömegeinek kárára. Amint arra két kutató már 2009-ben találóan rámutatott:

Az érdekcsoportoknak joguk kell, hogy legyen ahhoz, hogy szabadon támogathassák az EU-t, ha ebben hisznek, de semmi sem indokolja, hogy az adófizetők pénzéből finanszírozzák őket. Azok a csoportok, amelyek nem osztják az EU „vízióját”, kettős csapást szenvednek el, mivel egyrészt általában nem részesülnek uniós forrásokban, és ezért magánfinanszírozásra szorulnak; másrészt (és a magánfinanszírozás szükségessége miatt) kisebbségben vannak, és ezért kevésbé tudják érvényesíteni nézeteiket az integrációpárti propaganda áradatában, amely az európai közbeszédet uralja [...] Nem szolgálja a közjót, ha közpénzekből támogatják az érvelés csak egyik oldalát képviselő csoportokat, mert ez a vita elfojtását eredményezi, és megakadályozza, hogy a polgárok az érvelés mindkét oldalát tisztességesen lássák.⁶⁸

Ez még problematikusabb, ha az euroszeptikus kormányok által irányított országokban történik, ahol ezek az NGO-k gyakorlatilag a belső destabilizáció és a rendszerváltás eszközeivé válnak.

Az EU-NGO komplexum az úgynevezett vasháromszög-elmélethez kapcsolódik, amely szerint a politika alapvetően a politikaalkotás három kulcsfontosságú szereplője közötti kölcsönösen előnyös kapcsolaton alapul: a bürokratikus ügynökségek (az irányelvek végrehajtásáért felelős kormányzati intézmények); a törvényhozó bizottságok vagy politikusok (akik az irányelveket kialakítják és a finanszírozást ellenőrzik); és az érdekcsoportok (például az NGO-k, a lobbisták vagy magánvállalatok). Ez a három entitás egy önmegerősítő körforgást alkot, amelyben mindegyik a másiktól híz hasznot, gyakran a szélesebb körű demokratikus elszámoltathatóság vagy a közérdek rovására. A bürokratikus ügynökségek finanszírozást és legitimitást kapnak, a jogalkotók politikai támogatást vagy választási támogatást, az érdekcsoportok pedig olyan irányelveket vagy finanszírozást biztosítanak, amelyek inkább a saját céljaikhoz igazodnak, mintsem a valódi polgári szerepvállalást elősegítenék.

Az Európai Bizottság által az uniós politikai célokhoz igazodó nem kormányzati szervezeteknek nyújtott pénzügyi támogatás jól példázza ezt a koncepciót. Az Európai Bizottság központi szerepet játszik e háromszög bürokratikus ágaként. A Bizottság különböző programokon keresztül juttat finanszírozást az NGO-knak, amelyek olyan kérdéseket céloznak meg, mint az emberi jogok, az éghajlatváltozással kapcsolatos fellépés, a migráció és a jogállamiság - vagy, ami a leggyakoribb, magát az EU-t népszerűsítik. Ezeket a pénzeszközöket gyakran olyan szervezetek kapják, amelyek az uniós irányelvek végrehajtóiként vagy az uniós narratívák szószólóiként tevékenykednek. A Bizottság a prioritásaihoz igazodó nem kormányzati szervezetek stratégiai finanszírozásával olyan szervezetek hálózatát építi ki, amelyek legitimálják és népszerűsítik irányelveit. Ez biztosítja, hogy az EU céljait „független” szereplők erősítsék meg, ami a kezdeményezések pártatlan támogatásának látszatát kelti.

A jogalkotók, köztük az Európai Parlament tagjai és a nemzeti politikai döntéshozók a civil szervezetek tevékenységét az uniós irányelvek „civil társadalmi támogatásának” bizonyítékeként használják. Ezek a politikusok gyakran támogatnak vagy bővítenek finanszírozási programokat az alulról jövő kezdeményezések támogatásának ürügyén, noha a kedvezményezett szervezetek közül sokan inkább az uniós finanszírozásra, mintsem valódi állami hozzájárulásra támaszkodnak. Ez a jól finanszírozott nem kormányzati szektor visszacsatolási hurkot hoz létre, ahol a jogalkotók a nem kormányzati szervezetek jelentéseire és érdekvégyesítő erőfeszítéseire hivatkoznak az uniós politikák független megerősítéseként. A valóságban ezek a szervezetek gyakran az őket finanszírozó intézmények prioritásait tükrözik, ami aláássa állítólagos függetlenségük hitelességét.

A háromszög harmadik pillérét maguk az NGO-k és az aktivista szervezetek alkotják. Ezek a szervezetek részesülnek az EU által nyújtott pénzügyi támogatásból, és cserébe politikai hozzáférésre és legitimitásra tesznek szert. Sok ilyen szervezet, ha egyszer már kapott támogatást, „több Európát” támogat - olyan politikákat, amelyek erősebb uniós kormányzást, kibővített szabályozást és további finanszírozási mechanizmusokat követelnek.

Ez a dinamika azonban torz játékteret teremt. A finanszírozás aránytalanul előnyben részesíti az EU prioritásait támogató szervezeteket, és ezzel gyakorlatilag marginalizálja az ellenvéleményt hangoztató hangokat.

Az EU és a civil szervezetek közötti kapcsolat jól példázza az vasháromszög önmegerősítő jellegét: az Európai Bizottság finanszírozza a nem kormányzati szervezeteket, amelyek viszont olyan jelentéseket, érdekérvényesítő kampányokat és nyilvános narratívákat készítenek, amelyek igazolják és megerősítik az uniós irányelvek és intézkedések szükségességét, majd a politikusok és a jogalkotók ezeket a nem kormányzati szervezeteket a „civil társadalom független hangjaként” idézik, felhasználva eredményeiket további irányelvek és finanszírozási döntések érvényesítésére. Ez a ciklus ismétlődik, biztosítva az EU szerepéről szóló kedvező narratívák folyamatos áramlását, miközben az alternatív nézőpontok alulfinanszírozottak és marginalizáltak maradnak.

Ez a rendszer egyben a haszonszerzés irányába is hat, mivel a nem kormányzati szervezeteket arra ösztönzi, hogy lobbizzanak az EU teljes költségvetésének, és így saját költségvetésük rendszeres növeléséért. Ez jól tükrözi az „önnyaló fagylalt” fogalmát, amely metafora egy olyan önfenntartó rendszer vagy bürokratikus folyamat leírására szolgál, amely elsősorban azért létezik, hogy fenntartsa önmagát, gyakran anélkül, hogy eredeti céljának megfelelő értéket vagy eredményeket hozna. Ez például azt eredményezheti, hogy a nem kormányzati szervezetek kitalálják vagy

eltúlozzák a problémákat - például „a szélsőjobboldal fenyegetését” -, csak azért, hogy fennmaradjanak és továbbra is részesüljenek állami finanszírozásban.

Az EU és a civil szervezetek közötti komplexumot övező problémákat tovább súlyosbítja az uniós források elosztásának és felhasználásának súlyos átláthatóságihiánya - ez a kérdés az elmúlt években a Qatargate-botrány⁶⁹ után került előtérbe, amikor kiderült, hogy egy civil szervezetet egy bűnszervezet fedezésére és harmadik országokból származó kenőpénzek becsatornázására használták fel az európai döntéshozatali folyamat befolyásolása érdekében.

Amint azt az Európai Parlament fent említett jelentése megállapította, „az uniós költségvetés nem kormányzati szervezetek általi végrehajtását körülvevő keretrendszer elemzése jelentős hiányosságokat tár fel a nyilvános átláthatóság és elszámoltathatóság tekintetében”, megjegyezve, hogy gyakran nehéz megállapítani a pénzeszközök részletes elosztását, beleértve a végső kedvezményezettek személyét és a finanszírozás forrását.

Mivel a Bizottság csak az NGO-knak közvetlenül odaítélt pénzeszközöket ellenőrzi és jelenti, a továbbított támogatás, alvállalkozói szerződés vagy konzorciumon belüli megosztás formájában újraosztott uniós pénzeszközöket nehéz nyomon követni, és azokat nem teszik közzé nyilvános honlapokon, például az FTS-ben. Ennek eredményeképpen az uniós források hatékony és eredményes, valamint az uniós célkitűzésekkel, szakpolitikákkal és pénzügyi szabályokkal összhangban történő felhasználását biztosító ellenőrzési mechanizmusok nehezen vagy egyáltalán nem valósulnak meg.⁷⁰

A jelentés megállapította továbbá, hogy „a Bizottság informatikai rendszerei nem felhasználóbarátok, és különböző konvenciókat használnak a kedvezményezettek azonosítására”. a projektek és támogatások kedvezményezettjeit, ami eltérő adatokat eredményez, és megnehezíti a különböző nyilvánosan hozzáférhető bizottsági

portálokról és adatbázisokból származó információk összehangolását”, ami „jelentős következtetlenségekhez vezet a projektek weboldalain megjelenített információk tartalmában és terjedelmében, beleértve a kapott pénzeszközök partnerek közötti elosztását és a vonatkozó bizottsági adatbázisokhoz való kapcsolódást.”

Ráadásul sok uniós finanszírozású projektnek gyakran nagyon lazán meghatározott céljai vannak, például „a civil társadalmi szervezetek megerősítése” és „az uniós értékek védelme”, ami azt jelenti, hogy gyakran nehéz felmérni, hogy ezek a nem kormányzati szervezetek valójában mit is tesznek a pénzeszközzel, még akkor is, ha a kedvezményezettek könnyen azonosíthatók. Ez nem új keletű fejlemény, hanem évek óta fennáll. Egy 2018-as jelentésében például az Európai Számvevőszék súlyos átláthatósági hiányosságokat állapított meg a civil társadalmi szervezeteknek nyújtott uniós finanszírozásban.⁷¹ A jelentés megállapította, hogy az EU „nem eléggé átlátható az uniós források NGO-k általi felhasználása tekintetében”, és „nem rendelkezik átfogó információkkal az adófizetők pénzéből támogatott valamennyi civil szervezetről”.

Nemrégiben például kiderült, hogy különböző reklámkampányok, amelyek a centrista és baloldali politikusokat arra kérik, hogy harcoljanak a „szélsőjobbaldali” politikai csoportok ellen, amelyek államilag finanszírozott szervezetek támogatását élvezik.⁷² Ilyen például a Good Lobby, egy civil szervezet, amelynek célja, hogy „a stratégiai érdekérvényesítő tanácsadás, a képzés és a nem hagyományos szövetségek kombinációjával megváltoztassa a közpolitikát”. Több mint 100 000 eurót kapott egy olyan projektre, amelynek célja „egy olyan folyamat kidolgozása, amely növeli a demokratikus innovációk átalakító erejét az európai Zöld alku (Green Deal) egyes területeinek kezelése érdekében”.⁷³ Az NGO azonban számos olyan tevékenységet is folytat, amely nem kapcsolódik közvetlenül a „zöld” kérdésekhez, például különböző kampányokat folytat a „szélsőjobbaldal” ellen.

Az európai zöld megállapodás előmozdítására szánt pénzeszközöket átirányították bizonyos politikai pártok elleni kampányra? Egyszerűen nem lehet tudni.

Összefoglalás

Az Európai Bizottság civil szervezeteket eszközként használ politikai céljai előmozdítására, ami kettős fenyegetést jelent. Egyrészt aláássa a demokráciát azáltal, hogy torzítja a nyilvános vitát és háttérbe szorítja az eltérő véleményeket, miközben egyoldalú agendáját a „civil társadalmi részvétel” álcája alatt népszerűsíti. Költségvetési eszközeinek kihasználásával az EU gyakorlatilag fegyverré tette a civil társadalmi szervezeteket, és a közös „értékek” - mint például a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok - előmozdításának ürügyén az intézményi propaganda eszközeivé tette őket.

Azáltal, hogy az értékek végső döntőbírájaként pozícionálta magát, az EU a demokratikus elszámoltathatóság fölé helyezte magát, és pénzügyi és intézményi eszközeinek segítségével intézményi erőforrásait arra használja, hogy a kormányzás és az integráció egyetlen elképzelését erőltesse egy olyan kontinensen, amelyet különböző történelmek, kultúrák és politikai rendszerek jellemeznek. Az EU megközelítése a valódi pluralizmus előmozdítása helyett inkább egy felülről lefelé irányuló, technokrata modellt támogatott, amely a saját irányelveinek való megfelelést helyezi előtérbe az egyes tagállamok polgárainak akaratával szemben. Ráadásul, mint láttuk, a Bizottság nem korlátozódik az EU k értékeinek erősen átpolitizált megközelítésének előmozdítására, hanem a civil társadalmi szervezeteket is felhasználja arra, hogy magát az EU-t és a nemzetek feletti integráció elvét hirdesse - mindezt az adófizetők költségén. Ezt a megközelítést „közvetett propaganda”-ként jellemeztük.

Ennél is aggasztóbb, hogy az EU hajlandó ezeket az eszközöket fegyverként használni azon tagállamok ellen, amelyek kormányai megkérdőjelezik tekintélyét. Azáltal, hogy az EU pénzügyileg támogatja a helyi civil szervezeteket, hogy nyomást gyakoroljanak a demokratikusan megválasztott kormányokra, illetve delegitimálják őket, az EU ténylegesen külföldi beavatkozást folytat saját unióján belül.

Ez az EU-n belüli antidemokratikus kormányzás szélesebb körű és mélyen aggasztó tendenciáját mutatja. Ez nem elszigetelt jelenség, hanem része annak a kiszámított stratégiának, amelynek célja a hatalom központosítása a nemzetek feletti intézményekben, különösen az Európai Bizottságban, a tagállamok szuverenitásának és demokratikus folyamatainak rovására, amint azt a szerző korábbi jelentésekben már kifejtette.⁷⁴

Másrészt az, hogy az EU a civil szervezeteket rendszeresen eszközként használja fel saját agendájának előmozdítására, veszélyezteti a kritikus szolgáltatásokat és támogatást nyújtó valódi civil szervezetek hitelességét és munkáját, mivel ezeknél a szervezeteknél fennáll a kockázata annak, hogy elsodorja őket az EU-NGO komplexummal szembeni elkerülhetetlen ellenállás.

A független érdekérvényesítés és az intézményi propaganda közötti határvonal elmosódásával a Bizottság veszélyezteti azt a bizalmat és legitimitást, amelyre a civil társadalmi szervezetek a küldetésük hatékony ellátásához szorulnak. Hosszú távon ez a megközelítés nemcsak a polgárok elidegenedését kockáztatja, hanem a az NGO-k létfontosságú demokratikus szerepét is gyengíti, és a Bizottság szélesebb körű politikai stratégiájának járulékos veszteségévé teszi őket.

Sürgősen szükség van az újralibrálásra annak biztosítása érdekében, hogy a nem kormányzati szervezetek továbbra is független, a köz érdekében dolgozó szereplők maradjanak, és ne pedig a nem demokratikus, nemzetek feletti agendák eszközei.

Végjegyzetek

- 1 Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB), *Az európai szinten szervezett civil társadalom*, Az első kongresszus jegyzőkönyvei, Brüsszel, 1999. október 15-16., eesc.europa.eu
- 2 Európai Bizottság, *The Commission and non-governmental organisations: building a stronger partnership*, bizottsági vitairat, 2000. január 18., eur-lex.europa.eu
- 3 Idézi Lee Rotherham és Lorraine Mullally, „The hard sell: EU kommunikációs politika és a szívekért és elmékért folytatott kampány”, Open Europe, 2008. december, tinyurl.com
- 4 Lásd., például, R. Daniel Kelemen, „The European Union’s Authoritarian Equilibrium”, *Journal of European Public Policy*, 27. kötet, 3. szám, 2020., tandfonline.com
- 5 *Az Európai Unió Hivatalos Lapja*, „A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret megállapításáról”, eur-lex.europa.eu
- 6 Európai Polgári Szabadságjogi Unió, *Két javaslat az európai értékek előmozdítására és védelmére a többéves pénzügyi keret révén: Az uniós források feltételeessége és egy pénzügyi eszköz a nem kormányzati szervezetek támogatására*, 2018. március., cloudfront.net
- 7 PubAffairs Bruxelles, „EU költségvetés 2021–2027: Rekordösszegű, 1,8 milliárd eurós támogatás jogok és értékek népszerűsítésére az EU-ban,” 2021. április 28., pubaffairsbruxelles.eu
- 8 Európai Bizottság, „Kérdések és válaszok – Megállapodás az EU éves költségvetéséről 2025,” 2024. november 16., ec.europa.eu
- 9 Európai Bizottság, „Polgárok, Egyenlőség, Jogok és Értékek” program áttekintése, commission.europa.eu
- 10 Európai Bizottság, A strukturális felépítés vizuális ábrázolása, „Polgárok, Egyenlőség, Jogok és Értékek Program” – Teljesítmény, commission.europa.eu
- 11 Marco Fiscaro, ‘Beyond the Rule of Law Conditionality: Exploiting the EU Spending Power to Foster the Union’s Values’, *European Papers*, 7. évfolyam, 2. szám, 2022, 712. old., europeanpapers.eu
- 12 Európai Bizottság, „Polgárok, Egyenlőség, Jogok és Értékek” program áttekintése, commission.europa.eu
- 13 A cikk írásának időpontjában az Európai Bizottság EU Pénzügyi és Pályázati Portálja 1.459 olyan projektet sorol fel, amelyeket a CERV finanszírozott tinyurl.com
- 14 Az Európai Pénzügyi Átláthatósági Rendszer (FTS) adatai a 2021–2023-as időszakra vonatkozóan, ec.europa.eu
- 15 Európai Bizottság, *A Bizottság Végrehajtási Határozatának MELLÉKLETEI a CERV Program finanszírozásáról és a 2023–2025-ös munkaprogram elfogadásáról, a C(2022) 8588 végleges bizottsági végrehajtási határozat módosítása*, 2024. július 18., europa.eu
- 16 Európai Bizottság, Megsebzett, de nem megtört: Az EU vonzerejének újjáélesztése a V4 polgárok szemében (RevivEU), EU Pénzügyek és Pályázatok Portál. tinyurl.com
- 17 Európai Bizottság, Értékek az EU Állampolgárságáért (V4EUC), EU Pénzügyek és Pályázatok Portál., tinyurl.com
- 18 Európai Bizottság, Fiatalok bevonása a múlttal való foglalkozásra a jövőbeli európai elköteleződés érdekében (Blue4EU), EU Pénzügyek és Pályázatok Portál., tinyurl.com
- 19 Európai Bizottság, Lépésről lépésre az európai integráció felé!, EU Pénzügyek és Pályázatok Portál., tinyurl.com
- 20 Európai Bizottság, EUrope on Track – Egyesítés, Fejlesztés és az Európa de-nacionalizálása – Az Európai Elköteleződés 2025 (EU TURN 2025), EU Pénzügyek és Pályázatok Portál., tinyurl.com
- 21 Európai Bizottság, Tarts ki Európa mellett, EU Pénzügyek és Pályázatok Portál., tinyurl.com
- 22 Európai Bizottság, Platform az euroszepticismus kihívásaira, EU Pénzügyek és Pályázatok Portál., tinyurl.com
- 23 Európai Bizottság, Az összetartozást felvállaló ifjúság, EU Pénzügyek és Pályázatok Portál., tinyurl.com
- 24 Európai Bizottság, Új Történet Európának, EU Pályázati és Támogatási Portál., tinyurl.com
- 25 Európai Bizottság, Kik és hogyan: a dezinformáció elleni küzdelem, amely eltávolítja az állampolgárokat az európai projektektől, EU Pályázati és Támogatási Portál., tinyurl.com
- 26 Európai Bizottság, Európai Közösségek a Dezinformáció Ellen, EU Pályázati és Támogatási Portál., tinyurl.com

- 27 Európai Bizottság, Európa a Fake News Ellen, EU Pályázati és Támogatási Portál, [tinyurl.com](#)
- 28 Európai Bizottság, Az Aktív Részvétel Európai Gyakorlatai a Dezinformáció Elleni Küzdelemben, EU Pályázati és Támogatási Portál, [tinyurl.com](#)
- 29 Európai Bizottság, Demokrácia a Dezinformáció Felett, EU Pályázati és Támogatási Portál, [tinyurl.com](#)
- 30 Európai Unió Tanácsa, *Közös szöveg az Európai Unió 2025-ös pénzügyi évre vonatkozó általános költségvetéséről: Költségvetési soronkénti adatok – Egyéb szekciók.*, [europa.eu](#)
- 31 Európai Bizottság, „TERVEZET: Az Unió éves költségvetése a 2025-ös pénzügyi évre”, 2024. július 12., [eur-lex.europa.eu](#)
- 32 Európai Unió Tanácsa, „Közös szöveg az Európai Unió általános költségvetéséről a 2025-ös pénzügyi évre”, 2024. november 21., 111. oldal, [data.consilium.europa.eu](#)
- 33 Európai Bizottság, Egyesület az Európai Föderalistákért (UEF), EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#)
- 34 Európai Bizottság, Fiatal Európai Föderalisták (JEF), EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#) (2021–2023); [tinyurl.com](#) (2022); [tinyurl.com](#) (2022–2024); [tinyurl.com](#) (2023); [tinyurl.com](#) (2024); [tinyurl.com](#) (2023–2025); [tinyurl.com](#) (2024–2026)
- 35 EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszer (2021–2023); Európai Bizottság, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#) (2024); [tinyurl.com](#) (2025)
- 36 EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszer (2014–2023); Európai Bizottság, Megújított társadalmi szerződés Európának: Milyen Európát akarnak a polgárok?, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#) (2024)
- 37 EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszer (2014–2023); Európai Bizottság, Európai Ifjúsági Fórum, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#) (2024)
- 38 EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszer (2014–2023); Európai Bizottság, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#) (2024); [tinyurl.com](#) (2025)
- 39 EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszer (2014–2023); Európai Bizottság, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#) (2024); [tinyurl.com](#) (2025)
- 40 EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszer (2014–2023); Európai Bizottság, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#) (2024); [tinyurl.com](#) (2025)
- 41 EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszer (2014–2023); Európai Bizottság, Európai Politikai Tanulmányok Központja, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#)
- 42 Philip Thomasson-Lerulf és Hannes Kataja, “The European Union’s Burden”, Timbro, 2009. július, [timbro.se](#)
- 43 Például, Full Fact, „Mennyit költ az EU saját népszerűsítésére?”, 2016. június 9., [fullfact.org](#)
- 44 *Il Fatto Quotidiano*, ‘Ben 130 milioni dati ai media: così l’Ue ottiene buona stampa’, 2025. február 11., [ilfattoquotidiano.it](#)
- 45 *Ibid.*
- 46 EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszer Financial (2014–2023)
- 47 Lee Rotherham és Lorraine Mullally, *op.cit.*
- 48 Elena Sánchez Nicolás, ‘Conflict of interest questions for MEP spearheading clampdown on NGOs’, *EUobserver*, 22 January 2025 [euobserver.com](#)
- 49 Minden adat az EU Pénzügyi Átláthatósági Rendszeréből származik
- 50 Az európai értékek védelme, EU Finanszírozási és pályázati Portál, [tinyurl.com](#)
- 51 Az európai identitásért, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#)
- 52 Támogatási és kapacitásépítési program a magyar civil társadalom számára az EU értékeinek védelme és népszerűsítése érdekében, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#)
- 53 Platform az euroszkepticizmus kihívására, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#)
- 54 Hálózatépítés, találkozók és tanulás az antidiszkrimináció érdekében, EU Finanszírozási és Pályázati Portál,
- 55 Előrejelzés az európai értékekről és a demokratikus biztonságról, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#)
- 56 Az európai értékek védelme, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#)
- 57 Civil Georgia, ‘Bidzina Ivanishvili Backs Anti-Western Policies, Threatens Repressions’, 29 April 2024 [civil.ge](#)
- 58 Támogatási és kapacitásépítő program a magyar civil társadalom számára az EU értékeinek védelme és népszerűsítése érdekében, EU Finanszírozási és Pályázati Portál, [tinyurl.com](#)
- 59 A Magyar Szuverenitás Védelmi Hivatal újabb veszélyes szervezetet jelöl meg, amely állítólag az

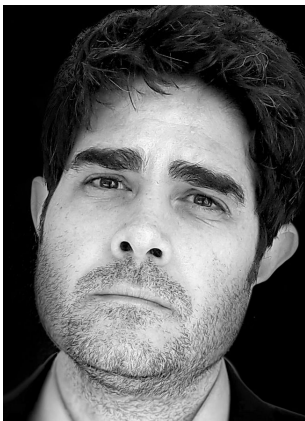
- Egyesült Államok érdekeit szolgálja", *Daily News Hungary*, 2024. december 16., dailynewshungary.com
- 60 Veronika Móra, 'Democratic backsliding and civil society response in Hungary', *Ökotárs Alapítvány*, 2018. július, okotars.hu
- 61 Lásd például, Foresight on European Values and Democratic Security, EU Funding & Tenders Portal tinyurl.com
- 62 Wojciech Przybylski, 'Civil society, EU pressure and the end of Poland's illiberal experiment', European Democracy Hub, 26 October 2023, europeandemocracyhub.epd.eu
- 63 Lásd, Artur Ciechanowicz, *Donald Tusk's anti-democracy handbook*, MCC Brussels, December 2024 brussels.mcc.hu
- 64 Elizabeth Monaghan, *Civil society, democratic legitimacy and the European Union: democratic linkage and the debate on the future of the EU*, PhD thesis, University of Nottingham, 2007, eprints.nottingham.ac.uk
- 65 Idézte Christopher Snowden, *Euro Puppets: The European Commission's Remaking of Civil Society*, Institute of Economic Affairs, IEA Discussion Paper No. 45, February 2013 iea.org.uk
- 66 Christopher Snowden, *ibid.*
- 67 Európai Parlament, JELENTÉS a nem kormányzati szervezetek átláthatóságáról és elszámoltathatóságáról, amelyeket az EU költségvetéséből finanszíroznak, 2023. december 21., europarl.europa.eu
- 68 Lee Rotherham és Lorraine Mullally, *op.cit.*
- 69 Lásd például, Elisa Braun, Gian Volpicelli and Eddy Wax, 'The Qatargate Files: Hundreds of leaked documents reveal scale of EU corruption scandal', *Politico*, 4 December 2023 politico.eu
- 70 Európai Parlament, JELENTÉS a nem kormányzati szervezetek átláthatóságáról és elszámoltathatóságáról, amelyeket az EU költségvetéséből finanszíroznak, 2023. december 21., europarl.europa.eu
- 71 Európai Számvevőszék, *Az EU által nem kormányzati szervezetek által végrehajtott alapok átláthatósága: további erőfeszítések szükségesek*, 2018., eca.europa.eu
- 72 Peter Caddle, 'INVESTIGATION: EU-funded NGOs behind advertisement campaigns denouncing "far-right"', *Brussels Signal*, 24 July 2024 brusselssignal.eu
- 73 PHOENIX: The rise of citizens voices for a Greener Europe, European Commission, *CORDIS* cordis.europa.eu
- 74 Lásd Thomas Fazi, *The Silent Coup: The European Commission's power grab*, MCC Brussels, September 2024 brussels.mcc.hu

A szerzőről

Thomas Fazi

Író, kutató és újságíró

Thomas Fazi független kutató, író és újságíró Rómából. Számos könyv szerzője, többek között: *The Battle for Europe: How an*

Elite Hijacked a Continent – and How We Can Take It Back (Csata Európáért:

Hogyan rabolt el egy elit egy

kontinentst - és hogyan vehetjük

vissza?) (Pluto Press, 2014); *Reclaiming*

the State: A Progressive Vision of

Sovereignty for a Post-Neoliberal World

(Az állam visszaszerzése: A

szuverenitás progresszív víziója a posztneoliberális világban)

(Bill Mitchell-lel közösen; Pluto Press, 2017); and *The Covid*

Consensus: The Global Assault on Democracy and the Poor – A

Critique from the Left (A Covid konszenzus: A demokrácia és

a szegények elleni globális támadás - kritika a baloldalról)

(Toby Green-nel közösen; Hurst, 2023). Az *UnHerd* és a

Compact rovatvezetője.

Az MCC Brussels-ról

A példátlan politikai polarizáció idején az MCC Brussels elkötelezett amellett, hogy otthont adjon a valódi politikai mérlegelésnek és korunk kérdései mélyreható feltárásának.

Az MCC Brussels elkötelezett a súlyos kérdések feltevése mellett és a legégetőbb problémáink megoldása érdekében minden meggyőződésű, jóakarató emberrel együtt dolgozik. A vezető magyar oktatási fórum az MCC (Mathias Corvinus Collegium) kezdeményezése az MCC Brussels 2022 őszén alakult azzal a céllal, hogy a gondolkodás valós sokszínűsége, a vélemények sokfélesége, valamint az európai kultúrák és értékeik sokszínűségének ünneplése mellett érveljen.

Ez a jelentés azt vizsgálja, hogy az Európai Bizottság az „uniós értékek” előmozdításának álcája alatt egyre nagyobb mértékben használja költségvetési hatáskörét politikai agendájának előmozdítására. Feltárja, hogy az EU hogyan használja fel a programokat civil szervezetek (NGO-k) és agytrösztök finanszírozására, amelyek közül sok kifejezetten a Bizottság mélyebb európai integrációról alkotott elképzeléséhez igazodik

Ez a „közvetett propaganda” alapvetően antidemokratikus. Valójában sok uniós polgár, aki ellenzi a „több Európát” mint minden problémára adandó választ, a nagyobb föderalizmus előmozdítását finanszírozza. Egyre több konzervatív szavazó és ország, különösen Közép- és Kelet-Európában, az EU által finanszírozott, általuk nem osztott liberális-progresszív értékek népszerűsítésével szembesül. A megválasztott nemzeti kormányokat Brüsszel által finanszírozott csoportok támadják.

A jelentés azzal zárul, hogy a civil szervezeteknek az EU által a politikai érdekérvényesítés eszközeként való felhasználása a demokráciaellenes kormányzás szélesebb körű tendenciáját tükrözi.